

Tacettin Şimşek

NEDİM KİMDEN KAÇIYOR?

Mizahi Hikâyeler

Açıkara/Hikâye

Açık kara

Hayâli, kayalı, hakka dayalı dergi

Eser Adı:

Nedim Kimden Kaçıyor

Eser Sahibi:

Tacettin Şimşek

Kahramanmaraş 2022

ısn:

978-605-73280-1-4

Ana Yayın Numarası:

90722 /Mizahi Hikâyeler Serisi - 1

Adres:

Haydarbey Mahallesi 32077 Sk. Armada
Evleri DEF/ Blok D/6 Onikişibat /Kahramanmaraş

Telefon: 0535 391 92 50

e-posta: acikkaradergi@gmail.com

www.acikkara.com

Tacettin Şimşek

NEDİM KİMDEN KAÇIYOR?
Mizahi Hikâyeler

Açikkara/Hikâye

Tacettin Şimşek

Gümüşhane-Torul-Altınpınar'da doğdu. Altınpınar İlkokulu, Torul Ortaokulu, Konya Ereğli İvriz Öğretmen Lisesi ve Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Siirt-Eruh Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak çalıştı.

Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümünde öğretim üyesi.

Yeni Türk edebiyatı, çocuk edebiyatı, yaratıcı yazma, tiyatro ve drama dersleri veriyor.

Ahmet Ziya Kahraman'la Ocak 2021'den beri iki aylık *Rubai* e-dergisini çıkarıyor.

Açıkkara, Dil ve Edebiyat dergilerinde mizahi hikâyeler yazıyor.

Çocuk Edebiyatı (2002), *İlköğretimde Drama* (2004), *Okul Tiyatrosu* (2005), *Eylülce* (Şiir, 2005), *Okuma Eğitimi* (2011, Osman Gündüz'le), *Dinleme Eğitimi* (2014, Osman Gündüz'le), *Konuşma Eğitimi* (2014, Osman Gündüz'le), *Uygulamalı Yaratıcı Yazma* (2021, M. Abdullah Arslan'la), *Kırk Aynada Gül Yankısı* (Rubai, 2021), *Sözün İzinde* (Değişme, 2021, Tayyib Atmaca ile), *Günümüz Kısa Öyküsünde Kurmacanın Temel Elemanları* (2022, Nurullah Aydın'la) *Aşkım Var Edem-Maraş Rubaileri* (Rubai, 2022) gibi kitapları yanında bilimsel dergilerde yayımlanmış çok sayıda makalesi var.

*"Göbekli Pamuk Prens" iltifatı için
sevgili oğlum Safa Muhsin'e*

Eli Makası Müdürler

Düşünürdüm eskiden:

Türkiye’de kuaför olmak isteyip de olamayanları mı okul müdürü yaparlar? Berberlik her müdürün özel zevkleri arasında mı yer alır?

Şimdilerde yok ama eskiden her okul müdürünün elinde keskin bir makas vardı. Müdür, sabah erkenden okulun kapısında dikilir, şahin bakışlarını öğrenciler üzerinde gezdirirdi. Öğrenciler tek sıra hâlinde önünden geçerken tek tek avlardı onları:

“Sen gel bakayım.”

Neden çağırıyor dersiniz?

Hâlini hatırını sormak için değil herhâlde.

“Annen baban nasıl, çocuğum, dersler nasıl gidiyor? Herhangi bir derdin var mı? Babanın işleri nasıl? Ağabeyin askerden geldi mi? Ev sahibiniz kirayı artırdı mı? Amcanın diş protezi ne durumda?..

... gibi sorular sormak için değil tabii.

Öğrencinin saçı biraz uzun gelmiştir müdüre. Kısaltması, belki de kestirmesi gerekmektedir.

Müdür Bey, elindeki makası ustaca bir hamleyle saçla daldırır, öğrencinin tepesinde estetik bir demiryolu açar.

“De şimdi git!” der. “Saçını kestir, öyle gel!”

İstersen gitme!

Arkadaşlarının arasında gururunun incindiğine mi yanarsın, ayna karşısında dakikalarca sağa mı yatırsam sola mı yatırsam yoksa ortadan ikiye mi ayırsam diye denemeler yaptığın o güzelim kâkülün uçup gittiğine mi?

Kös kös dönersin. Eve gidemezsin. Evdekiler “Okuldan mı

kaçtın?” diye kızarlar. Okula yetişmen lazım, yok yazılırsın.

Bir kuaförün (Kuaför de ne? Bizde onun adı berberdi. Sonradan ne olduysa bütün berberler kuaför olup çıktı.) hayır, berberin koltuğuna atarsın kendini.

Usta heykeltıraşın yüzünde tanıdık bir gülümseme:

“Müdürün makası faaliyette desene!”

“Sorma,” ağabey, “Cumhuriyet Bayramı’na kadar idare eder belki, dedim ama mümkün değil. Sana zahmet, çok dibe inmeden, şöyle üstten üstten düzeltebilir misin?”

“İh,” der berber. “Yara çok derin. Saç diplerine inmiş makas. Müdür Bey işinin uzmanı, belli. Yüzeyden gitmemiş, derine dalmış.”

Bazen makasla düzeltmek mümkün olmayabilir saçtaki tahribatı. Bu defa tıraş makinasına uzanır berber. Makineye parça takmazsa sıfır numara. Bak, kendini seyret! Arkadaşların günlerce takılır, “ayna ayna” diye. Parça takarsa bir numara, iki numara, üç numara... Yirmiye kadar yolu var. Siz beşi geçmeyin bence. 1,6 santimdir aşağı yukarı.

Ama makasla düzeltmek en güzeli. Burada iş berberin ustalığına kalmış.

Şu işe bakın! Bir makasın bozduğunu bir başka makas düzeltmeye çalışıyor ve ne yazık ki düzeltemiyor.

Aklıma başka bir ihtimal de gelmiyor değil, hani. İsterseniz “Senin kalbin bozuk.” deyin isterseniz “komplo teorisi” deyin ama ben ciddi ciddi düşünüyorum. Sanki berberlerle okul müdürleri arasında gizli bir anlaşma vardı.

Berberler şöyle demiş olabilirlerdi mesela:

“Hocam, siz bir demiryolu çizip gönderin, biz gerekeni yapalım. Siz başlayın, biz bitirelim. Aldığımız tıraş paralarından da okulun kırtasiye masraflarına bir miktar katkıda bulunalım.”

Aslında bu konuda bir önerim de vardı. Şöyle ki:

Her okulda kadrolu bir berber çalıştırılırsa bu berber, müdürün, yanağına tebeşirle işaret koyduğu saçı uzun öğrencileri tıraş etse tıraş parasını da öğrencinin harçlığından kesse olmaz mıydı?

Bence olurdu.

Bunun birkaç yönden faydalı olacağını düşünüyordum:

1. Öğrencilerin onuru incinmezdi.
2. Berberlere yeni bir iş kapısı açılırdı.
3. Müdür Bey zahmete girmemiş olurdu.
4. Müdür Bey'in masasının gözünde makas bulundurma sorumluluğu ve zorunluluğu ortadan kalkardı.

5. Öğrenciler derste olmaları gereken saatte o sokak senin bu sokak benim, kuaför aramazlardı.

6. Yılın öğrenci tıraş modası okul berberi tarafından belirlenir ve uygulanırdı.

7. Tıraş ücretleri cep harçlıklarından kesileceği için, öğrenciler saçlarını uzatmaya kalkışmazlardı.

Denemeye değmez miydi?

Önerimin tek olumsuz yanı vardı: O da müdürleri kuaför-lük hobisinden yoksun bırakması.

Onu da hoş görürlerdi herhâlde.

Bütün Memurlar Şef Olmalı

Geçen gün ne oldu, bilin bakalım! Postadan bir ceza makbuzu çıktı.

Şimdi siz, “Bunda şaşılacak ne var? Postadan çift hörgüçlü deve çıkacak değil ya!” diyebilirsiniz. Demeyin lütfen!

Ben de biliyorum. Postadan gönül aynası özel mektuplar çıkmıyor artık. Ucu yanık asker mektupları; anne, baba, kardeş, öğrenci, öğretmen, sevgili mektupları, tebrik kartları... Hiçbiri yok.

Şimdi sadece hesap özetleri, borç dökümleri, mahkeme celpleri, trafik ceza makbuzları çıkıyor.

Ceza makbuzunda duralım.

Dört yıl önce, Ankara'nın Adana-Konya girişinde, Gölbaşı'nda 132 km hızla radara yakalanmışım. Trafik cezası yemişim ama cezayı ödemedim. Şimdi beş yüz altmış sekiz lira ceza ödemem gerekiyormuş.

Dile kolay! Tam beş yüz altmış sekiz lira.

Aradan dört koca yıl geçmiş. Bu arada iki kez araç muayenesi gelmiş. TÜVTÜRK istasyonuna girip çıkmışım. Kazasız arabamı iki kez iki yıl daha kullanabileceğim yazısını almışım. Tarih şeridini plakama özenle yapıştırmışım.

Bilen bilir, eskiden araç muayenesinden önce “Borcu yoktur” belgesi istenirdi. O zamanlar Vergi Daireleri verirdi bu belgeyi. Şimdi her şey çevrimiçi ya, TÜVTÜRK istasyonları genel ağdan girip şıp diye görüyorlar aracın borcunun olup olmadığını.

İşte bu “Borcu yoktur.” belgesini de iki kez almışım Vergi Dairesinden. Dediğim gibi, iki kez araç muayenesine girip çıkmışım. Tık yok.

Dört yıl önceki cezanın faiz giydirilmiş makbuzu şimdi

geliyor. Hadi hayırlısı...

Düşünüyorum, düşünüyorum. Yahu, ben bu cezayı ertesi gün Konya'da ödedim. Hem de yüzde yirmi beş indirimli olarak. Peki, bu ceza neyin nesi?

Kötü bir huyum vardır: İnsanlara olan borçlarımı gücüm yettiğince ve yüzüm tuttuğunca geciktiririm, hatta bazen "Borcum borç, ne öderim ne de inkâr ederim." geleneksel repliğine sarılırım ama devlete olan borcumu asla ihmal etmem. Günü gününe, bazen de gününden erken ödemeye çalışırım. Sorumlu vatandaşlık diyelim isterseniz. Erdem mi? Elbette ki hayır! Olması gereken... Birileri "Yahu, boş ver, ileride af çıkar, borcu yapılandırırın." falan der ama ben o tür hesaplara giremem. "Ya çıkmazsa!" Kaldı ki ben kazara, borcumu ödemesem sittinsene af çıkmaz, iyi bilirim.

Sözü uzatmayayım.

Makbuzu kaptığım gibi Vergi Dairesine vardım. "Bu neyin nesi?" sorusunu orada da sordum. "Ben bundan hiçbir şey anlamadım." dedim.

Memur Bey bir makbuza baktı, bir bana baktı. Sonra kendinden emin, acı gerçeği yüzüme çarptı.

"Beyefendi," dedi, "bunda anlaşılmayacak bir şey yok. Trafik cezanız varmış, ödememişsiniz, faiz binmiş. Bu kadar basit."

Hak verdim adama.

"Doğru. Dediğiniz gibi çok basit ama ben bu cezayı ödedim."

Memur Bey, kâğıdı yüzüme doğru salladı.

"Burada öyle yazmıyor." deyiverdi.

Allah Allah! Ne yapmalı şimdi?

Anlaşılan, bunlar bağırta bağırta parayı tahsil edecekler benden.

Beş yüz altmış sekiz lira. Gel de öde! Ayrıca niye?

Ne yapmalı?

Dur bir dakika! Kardeşim Said, Konya'da. Oradaki Vergi Dairesinden parayı dört yıl önce ödediğime ilişkin bir makbuz alıp gönderebilir mi? Gönderebilir.

Aradım. Sağ olsun.

“Hemen!” dedi.

Yarım saat sonra aradı beni.

“Ağabey,” dedi, “bir belgegeçer numarası ver, makbuzu sana iletayım.”

Verdim bir numara.

On dakika sonra makbuzun kopyası elimdeydi.

Güle oynaya Vergi Dairesinin yolunu tuttum.

Aynı memura belgeyi gösterdim.

“Bakın,” dedim, “daha önce söylediğim gibi, ben bu cezayı ödedim.”

Memur Bey belgeyi evirdi çevirdi, uzun uzun inceledi. Tarihine baktı, numarasına baktı, miktarına baktı. Çok önemli bir keşif yapmış gibi,

“Evet,” dedi, “ceza, kesildiği tarihin ertesi gün ödenmiş görünüyor.”

“Yani tamam mı? Gidebilir miyim?”

“Hayır,” dedi, “o kadar basit değil.”

“Ne kadar basit?”

“Hiç basit değil.”

“Ne yapacağız peki?”

“Önemli bir sorun. Çözülmesi lazım.”

“Nedir?” dedim.

“Faizi,” dedi.

Şaşırdım.

“Ne faizi?”

“Faiz işte. Anaparanın faizi.”

“Nasıl yani?”

“Şöyle ki: Anapara ödenmiş ama faizi duruyor.”

“Cezayı vaktinde ödemişim ya.”

“Tamam, cezayı ödemişsiniz. Ya faizi? Faizini ödemeniz lazım.”

Galiba aynı dili konuşmuyorduk. Peki, şimdi ben hangi dili kullanmalıydım? Gerçekten bilmiyordum. Belki biraz da onun terimleriyle konuşmalıydım. “Tahakkuk” falan demeliydim. Belki o zaman anlaşabilirdik.

“Bakın Memur Bey,” dedim, “bildiğim kadarıyla faiz, ödenmemiş paraya tahakkuk ettirilir. Ben parayı ödemişsem faiz nasıl tahakkuk ettirilebilir?”

Memur bey benden dişli çıktı. Onun da terimleri vardı “mevzuat, suret, tahsil” gibi.

“Mevzuata göre” dedi, “her ne surette olursa olsun, tahakkuk etmiş faiz tahsil edilir.”

“Tamam da,” dedim, “ödenmiş paranın faizi olur mu?”

Memur Bey, kızdığını belli etmeye başladı.

“Beyefendi,” dedi, “anlamıyorsunuz. Ben ödediğiniz paradan bahsetmiyorum. Mesele o değil. Mesele tahakkuk etmiş faiz. Bunu ödeyeceksiniz. Yoksa siz ‘faiz haramdır, ben harama bulaşmam’ mı demek istiyorsunuz?”

Şaka gibiydi ya da ben olaydaki inceliği kavrayamıyordum. Kavrayamamam da doğaldı. İki fakülte bitirmiş olsam da neticede köylü bir adamdım. Bu işler için pratik zekâ olmalıydı insanda. Bende olsa olsa bir parça akademik zekâ vardı. Memur Bey’in dediği gibi, anlamıyordum. Hayır, anla-

yamıyordum. Öyleyse suç bendeydi. İtiraf ettim.

“Türkçem yetmiyor.” dedim.

Yetinmedim. Bir hamle daha yaptım:

“Derdimi anlatabileceğim başka biri var mı?”

Memur Bey dudak kıvrırdı.

“Yok,” dedi önce.

Benim hâlâ şaşkın şaşkın beklediğimi görünce insafa geldi herhâlde. Köşedeki masayı gösterdi.

“Bir de şefime sorun isterseniz. Sonuç değişmez ama...” dedi.

Teşekkür edip şefe gittim.

Selam verip kısaca durumu özetledim.

Kimliğimi aldı.

“Bir dakika!” dedi.

Parmakları, tuşlar üzerinde gezindi hızla. İki dakika sürdü sürmedi. Bir makbuz çıkarıp uzattı.

“İşleminiz tamam, beyefendi,” dedi.

“Bu kadar mı?” dedim. “Faiz ödemeyecek miyim?”

Gülümsedi.

“Cezayı ödemişsiniz ya!” dedi.

Meğer ben cezayı başka bir şehirde ödediğim için, o para yaşadığım şehrin vergi dairesine gönderilmiş, emanete alınmış. Sonra bir karışıklık olmuş, para bir ilçeye gitmiş, ilçeden geri dönmüş, bu kez geldiği yere iade edilmiş. Sonra tekrar buraya gelmiş. Hesaba geçmemiş ve hâlâ emanetteymiş.

İnanamıyorum. Memurun söylediğine o kadar şartlanmışım ki, ille de faiz ödeyeceğim.

“Yani hiçbir ödeme yok mu? Faiz maiz?”

“Şaka mı ediyorsunuz, beyefendi?” dedi şef. “Siz bu cezayı

dört yıl önce ödemişsiniz.”

Allah'ım! Dünyada ne iyi şefler var. Aslında bütün memurlar şef olmalı. Veya şeflerle memurlar yer değiştirmeli. Ya da memurlar hiç olmamalı, herkes şef olmalı. Şefler ve memurlar... Memurlar ve şefler... Şeflerin memurları... Memurların şefleri... Aman her neyse işte...

Elimde olmadan kekeledim.

“Ama... Memur Bey... dedi ki...”

Sağ elinin işaret parmağını hastanelerin duvarlarında asılı hemşire fotoğraflarındaki gibi dudaklarına götürüp “Sus!” işareti yaptı şef. Ardından,

“Aman gözünüzü seveyim. Bunu hiçbir yerde anlatmayın!” dedi.

“Anlatmayın!” dedi.

“Yazmayın!” demedi ki.

Emniyet Kemerı Vakası

Beni bilen bilir. Öyle kuralcı falan değilimdir. Yanlış söyledim aslında. Kurallardan hoşlanmam diyecektim. Bakın, bunu söylerken kuralsızlığı savunmuyorum. Kurallar bence de olmalı. Yoksa düzen sağlanmaz. Tipik bir “Herkes kurallara uymalı, ben hariç.” mantığı.

Kural deyince mesela trafik kuralları. Kırmızı ışık önemli, yanınca durmalı. Ama uzun yolda, o hız limiti nedir Allah aşkına? Böyle deyip gazı kkleyince ne oluyor? Radara yakalanıyorsun. Al başına belayı! Hız limitini yüzde otuzdan az aşmışsan cezası ona göre. Yüzde otuzdan fazla aşmışsan ona göre. Vallahi evlat acısı gibi geliyor insana. Neyse konu o değil.

Konu şu: Hiç evirip çevirmeden söyleyeyim, kurallara uyum göstermede biraz zorlanıyorum. Biraz dediysem bayağı zorlanıyorum aslında.

Söz gelişi şu emniyet kemeri... Taktım mı sanki boğuluyorum. Bir cendereye sıkışmışım da nefes alamıyorum sanki. Böyle olunca da ne yapıyorum, her Türk gibi kestirme bir yol buluyorum.

Bakın, tekrar söylüyorum, bu davranışımın doğru olduğunu asla savunmuyorum. Hatta bunun yanlış olduğunu da biliyorum ama ne yaparsın, huy işte...

Türk usul czm ne peki? Syletmeyin beni, herkes biliyor, emniyet kemerini arkadan bağlar, önüne oturursun. Gerçi bunu kemer takmadan yapanlar da var. Bir demir halka bu iş için yeterli. Eskiden bu tür czmler yoktu, çünkü arabalar bu kadar akıllı değildi.

Akıllı evler, akıllı telefonlar derken, şimdi arabalar da akıllı. Emniyet kemerini takmayınca başlıyorlar ötmeye... Dıt dııt dıt dııt dıt dııt! Kulak tırmalayan bir ses!

Diyelim ki kemer takmamakta inat ettin! Bu defa daha yüksek sesle dıııt, dıııt, dıııt dıııt!

Yahu, tamam, anladık, anladık da sana ne oluyor kardeşim? Takarım takmam, seni ne ilgilendirir?

Kazın ayağı öyle değil işte. İlle de kemeri taktıracak. Sıkıysa takma! Uyarı daha yüksek perdeden tekrarlanacak.

Dördüncü seviyede de direnir, kemeri takmamayı başarır-san içinden “Çok da umurumdaydı! Ne hâlin varsa gör!” deyip susacak. Ama mesele o üç dakika direnebilmekte. Kemer arkadan takınca araba zannediyor ki, saygıdeğer sürücüm emniyet kemerini takmış. Kandırılıyor ama farkında değil. Nasılmış, akıllım? Sen kiminle dans ediyorsun? Ne kadar akıllı olursan ol, karşında fişek gibi Türk zekâsı var. Ne diyor-du Kaşgarlı Mahmut? “Tilki nice al (hile) bilse avcı anca yol bilir.” Aslında tam uymadı ama neyse...

Bugünlerde üç beş yedi dokuz denkleştirdik bir şeyler, arabamızı da peşinat verip sıfır bir araba almaya niyetlendik. Allah başımızdan eksik etmesin; sağlıklı, hayırlı, huzurlu, uzun ömürler versin, babam da hatırı sayılır bir destek çıkınca şöyle bayağı akıllı cinsinden bir araba alalım dedik.

Gittik, baktık, test sürüşü yaptık, beğendik, pazarlığa oturduk, derken anlaştık. Arabayı verdik, yeni arabayı bir hafta sonra aldık. Direksiyonuna kurulduk. Bilmem, siz de sever misiniz, sıfır arabanın çok özel ve güzel bir kokusu vardır. O kokuya bayılırım ben.

Neyse, uzatmayayım. Arabayla ana yola çıktım. Tam o sırada ahenkli bir kadın sesi, “Lütfen emniyet kemerinizi takar mısınız?” deyiverdi.

Aman Allah'ım! Tam da “Emret, güzelim! Emniyet kemeri itin olur; al, kapına bağla!” dedirtecek cinsten. Araba dediğin böyle olur. Ne öyle dıt dıııt, dıt dıııt, sonra dıııt, dıııt, dıııt... Uyarı dediğin böyle olur.

İçten içe araba üretiminde çağ atladık diye düşündüm. Böyle düşünmekten de çok mutlu oldum. İnsan gurur duyuyor, canım. Montaj falan ama sonuçta Türkiye’de üretilen bir araca biniyorsun. Olaya bir parça da milliyetçi açıdan bakmakta yarar var. Şimdi birileri kalkıp “Yahu, yine mi şovenizm?” diyebilir; desin. O beni bağlamaz.

Az sonra yine aynı uyarı: “Lütfen emniyet kemerinizi takar mısınız?”

Tamam, bacı, emrin olur, takarım, senin gül hatırın için bütün emniyet kemerlerini takarım ama takmasam ne yapacaksın çok merak ediyorum. O yüzden izninle takmayacağım.

Hadi bakalım!

Biraz sonra ses ve üslup azıcık sertleşti: “Emniyet kemerini tak!”

Bacım kızdı sanki.

Eyvallah! Takalım ama gerçekten bir sonraki aşamayı görmek istiyorum. Hani “lütfen”li başladık, “Tak!” emir kipine vardık, sonrası nasıl gelecek, gerçekten merak ediyorum.

Az sonra bir daha “Emniyet kemerini tak!” uyarısı.

Başka emriniz var mı hanımefendi? Şimdi ben, antifeminist oluşuyla övünen adam, bir kadından emir alır mıyım? Almam, kardeşim.

Bir kez daha aynı uyarı.

Boşuna!

Takmıyorum, takmayacağım. Elinden geleni ardına koyma!

Lafın devamını bekliyorum. Bakalım, hangi uyarı gelecek? Çok geçmeden onu da duydum. Hay duymaz olaydım!

Ben, hanımefendinin bir sonraki aşamada daha ne kadar öfkelenebileceğini ve bunu nasıl bir ses tonuyla bana iletibi-

leceğini düşünürken kalın ve kaba bir erkek sesi yükseldi arabadan:

“Taksana lan!” diye basbayağı bağıyor adam.

Bu ne şimdi?

Elim gayriihtiyari kemere gitti. Tam sağ elimle kemeri kavramış çekmek üzereyken, “Bir dakika, yahu!” dedim kendi kendime. Kim oluyor bu mekanik kişi? Ben ondan mı emir alacağım? Hangi hakla bana böyle bağırabiliyor? Ben de aynı sertlikte cevap veririm:

“Takmıyorum lan! Var mı bir diyeceğin?”

Cevap bekliyorum. Az sonra tekrar,

“Taksana lan!” demesin mi?

“Takmıyorum lan!” diye bağırdım ben de.

“Taksana lan!” “Takmıyorum lan!” restleşmesi iki kez daha tekrarlandı.

Ya herru ye merru! Geri adım atmak yok! Akıllı makıllı da olsa bir araba karşısında yenilgiyi kabul edecek adam değilim ben.

Hanımefendiye pabuç bırakmadım, böyle kaba saba bir adam karşısında mı pes edeceğim? Etmem!

Az sonra ıslık gibi bir ses:

“Canın cehenneme!”

Haydaaa!

Senin canın cehenneme! O nasıl laf? Bir emniyet kemeri takmadım diye beni cehenneme gönderen şom ağızlı makineye bak!

Az sonra bir daha aynı ıslık:

“Canın cehenneme!”

Yok, arkadaş, bu kadarına dayanamam. Bir karar vermeliyim. Hemen, şimdi, derhâl! Derhâl U dönüşü yapıp aracı al-

dığım yere döndüm.

“Bakın,” dedim, “ya bu emniyet kemeri uyarısını susturun ya da arabayı geri alın. Beni cehenneme postalayan araba istemiyorum. Dıt dıt’tan şikâyetçiydim. Şimdi hangi şiddette olursa olsun dıt dıt dıt’a razıyım.”

O gün arabayı iade ettim.

Şimdi daha az akıllı bir arabayla daha mutlu bir hayat sürüyorum. Laf aramızda, kulağımda “Canın cehenneme!” lafi çınladığı zamanlar emniyet kemerini de takıyorum.

Size de tavsiye ederim.

Yemin Billah Ben Yapmadım

İskender'in bahçesini bilir misiniz? Bu da soru mu şimdi? Nereden bileceksiniz?

Her çocuğun ilk hırsızlık deneyimini yaşadığı bahçedir. Köyün en iyi kirazları oradadır. En iyi elmaları, armutları, erikleri, kayısıları, şeftalileri oradadır. Dahası vardır: Sanki toprağı, suyu daha bereketlidir de, en güzel domatesler, salatalıklar, karpuzlar, kavunlar bu bahçedeki bostanlarda yetişir. Köyün çobanlarını da hâliyle kendine çeker mıknaş gibi.

Bu satırların yazarı da ilk ve son hırsızlık deneyimini o bahçede yaşamış ve İskender'in gelini Ayşe ablaya yakalanmıştır. "Ne yapıyorsun orada?" sorusuna "Annem yolladı." cevabını vererek hayatının en kötü yalanını söylemiştir. Sonra da Ayşe abla, anneme "Hamiyet yenge, sen bu çocuğı hırsızlığa mı alıştıırıyorsun?" sorusunu sormasın diye haftalarca ettiği dua kabul olmuştur. O günden itibaren yol kenarlarında gördüğü böğürtlen ve kuşburnu bitkilerine bile elini uzatmaktan çekinmiştir.

İskender'in bahçesi, İrem Bağlarının bizim köyün Çit Deresi bölgesindeki izdüşümüdür.

Çobanlar, sürülerini dağıın yamacına bırakıp usulca İskender'in bahçesine sarkar, ne bulurlarsa götürürler.

Bugün de domates ve salatalıkları gözlerine kestirdiler.

Uçarı kaçarı yok. Girecekler, alacaklar, kendilerine ziyafet çecekler. Köy ekmeğıyle domates de ne kadar lezzetli olur yani! Yiyen bilir. Domatesler çobanların midesine inecek ama nasıl? Ertesi gün kesin anlaşılır çobanların bostana girdiğı. Çünkü o bölgede ikisinden başka çobanlık eden yok. Ne yap-sınlar? Fişek zekâ Orhan çözümü şıp diye buluyor.

Bahçenin çitine yaklaşıyorlar. Orhan, ustaca bir hamleyle

çitin öte tarafına geçiyor. Bahçededir artık. Az ileride, iki metre mesafede kıpkızıl domatesler, yemyeşil salatalıklar gülmsemekte, “Al beni!”, “Ye beni!” diye çağrı mesajları göndermektedir. Şimdilik hedef domates ve salatalıklardır. Bir gün sıra göbek elmalarına da gelecektir.

Sesleniyor Kadir’e:

“Ne duruyorsun? Girsene içeri.”

Kadir, çitten atlayıp bahçeye giriyor.

Orhan elleri ve dizleri üzerine çömeliyor, at oluyor. Kadir’e,

“Bin sırtıma!” diyor.

Kadir, Orhan’ın sırtına biniyor. Orhan usul usul yürüyüp bostana yaklaşıyor. Domates ve salatalıklara bir kol uzunluğu mesafededir artık.

“Hadi,” diyor Orhan, “uzan, domatesleri, salatalıkları çantaya doldur!”

Orhan altta at gibi yürüyor bostanın etrafında. Kadir, onun omuz hizasından uzanıyor, domatesleri, salatalıkları toplayıp bez çantaya dolduruyor.

Yeteri kadar domates ve salatalık aldıklarına kanaat getirince yine geldikleri gibi yavaş yavaş bostandan uzaklaşıp bahçe kenarındaki çite yaklaşıyorlar. Orhan diyor ki:

“Hadi in sırtımdan.”

Birlikte çitten atlıyor, sürünün yanında alıyorlar soluğu. Ziyafet başlıyor. Midelerde bayram havası.

Ertesi gün oluyor. İskender’in gelini Ayşe abla, bostan sulamaya geliyor. Bakıyor ki, bostanın dört kenarı gitmiş.

Kim yapmış olabilir bunu? Çobanlar tabii ki. Akşama çobanlar sorguya alınıyor.

Önce Kadir’i alıyor sorguya İskender. Sözleri suçlama ni-

teligindedir. “Sen mi yaptın?” diye sormuyor. “Neden yaptın?” diye soruyor. Yani aslında hırsız bulunmuştur da, yargılama sanki âdet yerini bulsun diye yapılmaktadır.

“Söyle bakalım.” diyor, İskender. “Benim domateslerimi, salatalıklarımı niye çaldın?”

Kadir bir iki kıvranıyor.

“Öyle deme, İskender amca,” diyor. “Suizan günahdır. Ben sizin bostana ayak basmadım.”

“Yemin et!” diyor İskender.

Yemin etse başı mı ağrıyacaktı Kadir’in? Gönül rahatlığı içinde yemin ediyor.

“Vallahi de billahi. Ben sizin bostana ayak basmadım.”

“Peki,” diyor, İskender. “İnandım. Yemin ettiğine göre...”

Ardından Orhan’ı çağırıyor.

“Anlaşılan hırsız sensin,” diyor. “Kadir yemin etti. O yapmamış. Söyle, domateslerimi salatalıklarımı neden çaldın?”

“Ama İskender amca,” diyor Orhan. “Böyle olmaz ki! Sen bana ‘hırsız’ diyorsun düpedüz.”

“Evet! Hırsız değil misin? Kadir olmadığına göre, sensin. Üçüncü bir isim yok ki!”

“Teessüf ederim, İskender amca. Gözünle gördün mü?”

“Yok.”

“Şahidin var mı?”

“O da yok.”

“Oldu mu ama? Günahımı alıyorsun.”

“İyi ama...”

“Sana sadece şunu söyleyeyim: Ben var ya ben, sizin bostanda domateslere, salatalıklara elimi sürmedim.”

İskender, yemin etmesini istiyor.

Orhan, tereddütsüz yemin ediyor.

“Hem vallahi hem de billahi.”

İskender,

“Allah Allah,” diyor. “Hâlbuki ben sizin hırsız olduğunuzdan o kadar emindim ki. Neyse... Kusura bakmayın gençler, hakkınızı helal edin!”

“Estağfurullah,” diyor gençler bir ağızdan. “Siz hakkınızı helal edin. Büyüğümüzünüz.”

“Helal olsun.” diyor İskender.

Helalleşme faslı da tamamlanıyor.

Çobanlarda keyif kekâ...

Plan baştan sona saat gibi işliyor. Sorgulama faslında nasıl davranacakları da plana dâhildi. Önceden böyle anlaşmışlardı çünkü.

“Ben sizin bostana ayak basmadım. Vallahi, billahi.”

“Ben sizin bostanda domateslere elimi sürmedim. Hem vallahi hem billahi.”

Çobanlar yemin billah ediyorlar. İskender ne yapsın? O küçük ayrıntıyı nereden bilsin?

Çobanlar yalan söylemiyorlar ki!

“Çalmadık.” demiyorlar ki!

Bu hırsızlık, sadece iki çoban arasında bir vicdan yarası olarak kalıyor.

O kadar değil! O akşam yatsı namazında camideler.

“Allah’ım, affet!” diye yalvarıyorlar.

Komşusavar

Güzel Türkçemize önemli bir katkı yaptığımdan eminim. Bir birleşik sözcük türetiyorum sonunda. Benim için büyük bir buluş ama Türkçe için küçük bir kazanım. Ne yani? Ben de bu muhteşem dile hizmet etmeyeyim mi?

Dilciler incelesinler lütfen! Türettiğim kelimedede Türkçenin kurallarına aykırı bir durum var mı? Türkçede yıldırımsavar, sineksavar, böceksavar, füzesavar, tanksavar, uçaksavar kelimeleri yok mu? Öyleyse “komşusavar” neden olmasın?

Bu, benim türettiğim ilk kelime değil. Yıllar önce de can dostum Hüseyin’in bağlamasına “konuksavar” adını takmıştım. Abdullah, Ersin ve Yılmaz şahit. Birlikte evine oturmaya gittiğimizde havadan, sudan sohbetlerin ardından, millî maç varsa seyrettikten ve el birliğiyle memleketi kurtardıktan sonra Hüseyin bağlamasına uzanır “Size küçük bir konser vereyim.” derdi.

İşte tam o sırada “Haydi arkadaşlar,” derdim, “ev sahibimiz, konuksavarı eline aldığına göre bize bir mesaj veriyor. Geç oldu, artık herkes evine gitsin demek istiyor. Kalkın gidiyoruz.”

Gidiyor muyduk? Elbette ki hayır! Oturup zevkle dinliyorduk.

Çok hevesliydi Hüseyin. Bağlama öğrenmeye üç ay önce başlamıştı. Perdelere tam basamıyordu. Olsun! Samimiyeti yeterdi. Dostun detonesi de güzeldir.

Komşusavar dedim ya! Buluş yeteneğimi biraz daha zorlayıp “komşukovar” da diyebilirdim aslında ve aynı kapıya çıkardı. Ama sanki “komşusavar” kulağa daha hoş geliyor.

Peki, bu kelimeyi niye türettim ben? Şunun için: Bugün-

lerde kamu lojmanına taşınacağız. Üç katlı bir apartman ve orta katı boş. Taşınmak üzereyken bir uyarı geldi.

“Aman,” dediler, “sakın taşınmayın. O taşınacağınız dairede bir ay bile oturamazsınız. Son üç ayda üç kiracı girdi çıktı, duramadı.”

“Allah Allah,” dedim. “Nedenmiş o?”

Ömer Seyfettin’in Perili Köşk’ünü hatırladım. Öyle olsa bile ne yazar? Benim Sermet Bey’den neyim eksik? Ardından Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Gulyabanı’si geldi aklıma. Acaba öyle bir durum mu var, diye düşündüm. Yatır, sahip, cin, peri, hortlak vs. Hangisi? Hiçbiri değilmiş.

“Öyleyse mesele yok.” dedim.

“Etme tutma, taşınma, bak pişman olursun.” uyarılarına kulak tıkadım ve yeni eve taşındık.

Mantık şu: Ev sahibinin bir evi varsa kiracının bin evi var. Taşınırız, baktık ki olmuyor, oradan da başka eve taşınırız. Sırtımızda yumurta küfesi taşımıyoruz ya!

Taşındığımız gün acı gerçekle yüz yüze geldik. Eşyaları yerleştirdikten sonra şöyle bir oturup dinlenelim dedik. Demez olaydık. Tam o sırada alt kattan kulak tırmalayan acemi bir keman sesi gelmesin mi? Eyvah! Bu ne şimdi? Ardından yine kulaklara zımpara çeken bir klarnet sesi! Meğer alt komşunun kızı keman, oğlu klarnet kursuna gidiyor, evde gün boyu alıştırma yapıyorlarmış. Günde altı saat sürüyormuş bu.

Bilenler bilir, keman çok zor çalınan bir sazdır. Eğer kötü çalınıyorsa çıldırırınız. Klarnet de öyle... Doğru ses çıkmıyorsa beyninizi matkapla oyarlar.

“Aman taşınmayın, duramazsınız. Şimdiye kadar kimse duramadı.” diye bizi uyaranlar meğer bunu kastediyorlarmış.

Gülüp geçtim.

Onların bilmediği bir şey vardı; benim gizli silahım: Ca-

navar oğlum. Bir gün evi tepemize yıkacağından korktuğum oğlum. Kızdı mı kafasını yere, duvarlara vuran oğlum. Tepinme, zıplama, düz duvara tırmanma branşlarında olimpiyat şampiyonu olacak kadar başarılı oğlum. Yüksek atlama, uzun atlama, üç adım atlama... Atlama sporlarının her türü bizim oğlardan sorulur. Eski Rus sırıkla atlamacı Sergey Bubka da kim? Jamaikalı kısa mesafe koşucusu rekortmen Usain Bolt bile bizimkinin yanında uygun adım yürür.

Birkaç gün geçsin hele. Önümüzü, ardımızı görelim. Bu birkaç gün boyunca biz kulaklarımıza pamuk tıkarız. Onlar ne yapacak?

Onlar da görsünler, biz de görelim bakalım; el mi yaman bey mi yaman?

Deli deliyi görünce çomağını saklarmış.

Müziksel şiddet mi, fiziksel şiddet mi? Hangisi daha ağır?

İlk günler birbirimizi tartıyoruz. Bakalım, güç dengesi kimin lehine bozulacak? Çok merak ediyorum. Onların sitem hakkı varsa bizim de var. Onlar hukuki yollara başvururlarsa biz de başvururuz. Rahatsızlık verme konusunda eşit durumdayız. Fark rahatsızlığın derecesinde. Gerçi insafla düşündüğümde onların verdiği rahatsızlık estetik çizgide. Yani müzikle rahatsız ediyorlar. Bizimki düpedüz fiziksel şiddet. Onlarınkinde hafifletici bir neden var. Müzik yapıyor çocuklar, canım. İşin ucunda “sanat düşmanı” ilan edilmek var.

Yine de düz mantıkla bakıldığında yok birbirimizden farkımız. “Tencere dibin kara, seninki benden kara” misali. Ne onlar bize “Üstümüzde tepinmeyin!” diyebiliyor ne biz onlara “Altımızdaki gürültü kirliliğine son verin!” diyebiliyoruz. Farz edin ki bilek güreşindeyiz. Bakalım, bu güreşten kim galip çıkacak?

Bir ara onlar bize “hoş geldiniz, güle güle oturun”a geliyorlar. Sonra biz onlara iadeiziyarete bulunuyor, oturmaya

gidiyoruz. Komşunun oğluyla kızıyla tanışıyorum. Çok şeker çocuklar. Kız sekiz yaşında, oğlan on. Yaşlarına göre çok olgunlar. Sanatla uğraşmak çocukları ağırbaşlı mı yapmış ne? Nazik ve düşünceliler üstelik. İnsan hayranlık duyuyor ve hiçbir şey diyemiyor.

“Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileriz.” diyorlar.

Nedense inşaat sahalarına asılan levhaları hatırlıyorum: “Verdiğimiz geçici rahatsızlık için özür dileriz.” Benim içim kararmış, anam babam, burada bile bak neler düşünüyorum.

“Rica ederiz, çocuklar!” diyorum. “Bizim sanata saygımız vardır. Sizi tebrik ediyoruz. Bu yaşla müzikle uğraşmanız çok güzel.”

Babalarına dönüyorum.

“Beyefendi,” diyorum, “biz de rahatsızlık veriyor olabiliriz. Üstelik bizimki sanatsal bir rahatsızlık da değil. Siz de kusura bakmayın. Hakkınızı helal edin.”

“Kusur ne demek, komşu,” diyor, “helal olsun. Bunlar daha çocuk. Tabii ki oynayacak, hoplayacak, zıplayacaklar. Böyle böyle büyüyecekler.”

Babadaki anlayışı görünce önceki düşüncelerimden utanıyorum. Hâlbuki ben neler geçirmişim aklımdan. Bilek güreşi, el mi yaman bey mi yaman, kim kimi kaçırarak hesapları yapmışım. “Ne ayıp!” diyorum içimden. Kendime kızıyorum.

Teşekkür edip evimize dönüyoruz.

Uzatmayayım. İnsanın fiziksel gücü sanatın estetik gücünü yeniyor.

Bir ay sonra alt kat boşalıyor.

Yolcularken,

“İyiydik, komşu,” diyorum, “biz sizden memnunduk.”

“Biz de,” diyor, ama içinden kim bilir neler geçiriyor.

Bak işte! Yine hataya düşüyorum. Niyet okumaya kalkıyorum. Allah affetsin!

İki yıldır bu dairede oturuyoruz. Bu arada alt kat üç defa doldu boşaldı.

Biz hâlâ buradayız.

Şimdi eminim ki, bizim alt kata taşınmayı düşünenlere, bize iki yıl önce yapılan uyarılar yapılıyordur.

Teravihte Tiyatro

Zihnim bir oyunun kurgusuyla allak bullaktı. Durum âcildi. Eski öğrencilerim benden tiyatro metni istemişlerdi.

Kaymakamın desteğiyle tiyatroyu hazırlayacak; önce ilçede, ardından turneye çıkıp çevre il ve ilçelerde sahneleyeceklerdi. Büyük sorumluluktu.

Çocuklar bana güveniyorlardı. Bu güveni boşa çıkaramazdım. İyi bir oyun yazmalıydım. Aksiyonu yüksek, mesajı etkili, dili yalın, teması belirgin olmalıydı.

Tema, olay, replikler, aksiyon zihnimde belirip kayboluyordu.

Ramazanın ikinci haftasıydı. Bayrama kadar oyunu bitirip eski öğrencilerime ulaştırmalıydım.

Âdetimdir; farklı camilerde teravih kılmayı severim. İtiraf edeyim, ilk günler cami cami dolaşmamın nedeni, en hızlı imamı bulmaktır. En hızlı imamı bulunca orada karar kılar, ramazanın sonuna kadar o camide teravihe devam ederim.

Yedi cami gezmişim ve henüz yarım saatin altına düşen imamı bulamamışım. Öyleyse aramaya devam etmeliydim. Ancak bu arada dikkatli olmalıydım. Çünkü şehrin beş camisinde teravih hatimle kılınıyordu. Hatimle teravihe yakalanmamalıydım.

Her yıl, önceden hangi camilerde hatim var, araştırır, o camilerin yakınından bile geçmemeye özen gösterirdim.

Bu ramazanda araştırma fırsatı bulamamışım. Geçen yıl hangi camilerde hatimle teravih kılındığını hatırlıyordum. Bu yıl da öyle olurdu zahir.

Bu akşam Ulu Cami'ye gitmeyi kurmuşum.

Ulu Cami'yi başka türlü severim. Orada kıldığım namazlar, İstanbul'da selatin camilerinde kıldığım namazlara benzer

bir duyguyu yaşatır bana.

Heyecanla yola çıktım. Gürcükapı Camii'nin yanından geçerken müezzin "Allahü Ekber" deyiverdi. Ani bir karar vermem gerekiyordu. Hemen arabamı durdurdum. Caminin yanına park ettim.

Ulu Cami orada duruyordu. Kaçmıyordu ya! Yarın akşam oraya giderdim. Bu akşam nasibimiz Gürcükapı Camii'ndeymiş demek ki.

Usulca indim aracımdan ve camiye girdim. Eski, tarihî bir camiydi.

Namaza başladık. Sünnet, farz son sünnet derken müezzinin "Teravihe niyet!" uyarısıyla kıyama durduk.

İmam "Allahü Ekber" deyip namaza başladı. Fatihâ'yı okudu. Ardından zammı sureye geldi sıra.

İşte ne olduysa o anda oldu. Zammı sure uzadı da uzadı.

İmam güzel okuyordu. Güzel okumasına güzel okuyordu da bir türlü bitmiyordu. Neredeyse rükûya gitmeyi unutmuş-tuk.

İşte o an başıma geleni anladım. Hatimle teravihe yakalanmıştım. Evet, yakalanmıştım. Ama nasıl olurdu, geçen yıl bu camide hatimle teravîh var mıydı? Hatırlamıyordum.

İmam zammı sureyi okumaya devam ediyordu. O sırada zihnimde dans eden cümleler, kurgulamaya çalıştığım tiyatro metnini oluşturmaya başladı. Şeytan mıydı kaburgama giren? Bari namazda rahat bıraksaydı ya! Namaz dışında cedelleştirmişimiz yetmiyor muydu? Namazın içine de sızabiliyor muydu bu densiz?

Replikler uçuşuyordu kafamda. Olay büyüyüp geliyor, kişiler ete kemiğe bürünüyor, aksiyon dallanıp budaklanıyor, heyecan doruğa çıkıyor, tiyatro herkesi şaşırtan bir çözümle sonlanıyordu.

Aman Allah'ım! Bir yandan teravih kılıyor, bir yandan tiyatro yazıyordum. Her rekâta iki sayfa tamamlanıyordu.

Tabii teravihin ne kadar teravih olduğu ayrı bir konuydu ama tiyatro basbayağı tiyatroydu. İyiydi yani. Duygulara da dokunuyordu, düşüncelere de.

Uzatmayayım, yirmi rekât teravihi sağ salim tamamladık. Ardından üç rekât vitir vaciple namazı taçlandırdık. Bu arada benim üç perdelik oyunum zaten bitmişti. Allah her ikisini de kabul etsin.

İmam selam verir vermez ok gibi fırladım, camiden çıkıp arabaya atladığım gibi eve kapağı attım. Bilgisayarımın başına oturdum. Teravih boyunca zihnimde tamamladığım tiyatro metnini klavyeye akıtmaya başladım. İki buçuk saat sonra metin bitmişti. Kırk sayfalık metin hazırды.

Ertesi gün eski öğrencilerime gönderebilirdim.

Allah'ım, o teravih fesat olmuştur mutlaka. Af dilerim. Ama beni tiyatro yazmam için o camiye gönderen de sensin.

Sana şükürler olsun.

Yazım Takıntısı

İtiraf ediyorum; ben bir OKB hastasıyım. Obsesif Kompulsif Bozukluk. Bildiğiniz takıntı.

TRT’de “Boskırın Tezenesi” diye bir altyazı görünce telefon üstüne telefon, mesaj üstüne mesaj, hiçbir sonuç alamadım. Üç gün uyuyamadım.

Diyelim ki, ana caddede bir yandan öbür yana kocaman bir bez afiş gerilmiş de “de” bağlacı bitişik yazılmış. Nefes alamıyorum. İlan ve reklam panolarında yazım yanlış gördüm mü çıldırıyorum. Beni tutabilene aşk olsun!

Yanımda boy boy tahta kalemleri taşıyorum. Ulaşabildiğim yerlerde elimle düzeltiyorum. Ulaşamadığım yerlerde yetkili makamlara başvuruyorum. Düzeltelimse ne âlâ! Düzeltmezsem oralardan bir daha geçmiyorum. Geçmiyorum da, sorun çözülüyor mu? Hayır! Zihnimde sürekli aynı resim! Beni dürtükleyip duruyor.

Bazı sıkıntılar yaşasam da bu durumdan şikâyetçi miyim? Hayır! Allah sayımızı artırsın. Bu zamanda Türkçenin mecnunu olmak lazım. Bunu bilir, bunu söylerim.

Geçen gün semtimizdeki AVM’nin kapalı otoparkında Japon marka bir araba gördüm. Yüzlerce araba içinde gel gözümüne gir! Algıda seçicilik var ya hani! Bagaj kapağına bir kelime döşenmiş adam: “Yalnızım.”

Bu ne şimdi? Mesele adamın arabasına yazı yazdırması mı? Hayır! O bizim tipik bir alışkanlığımız. Arabayı babamız almış ya da alırken bize destek çıkmışsa slogan hazır: “Babam sağ olsun!”

Arka cama boydan boya “Kimse kimseyi sevmiyor, herkes herkesle samimi” diye yazdıran da var.

Oğullarımızın, kızlarımızın adlarını bagaj kapaklarına ka-

zırız. Bu nedir, Allah aşkına? Yahu, gönlüne yaz, aslanım! Yetmiyor mu?

Neyse... O başka bir mevzu. Gerçi oradan da bir takıntı nedeni çıkabilir ama benimki o değil.

Benimki “yalnız” kelimesinin yazımıyla ilgili. Yazıyı görür görmez nefesim sıkıştı. Allah’ım, boğuluyorum. Olamaz! “Yalnız” kelimesini nasıl yanlış yazarsın, arkadaş! “Yalnız” değil, “yalnız”, “yalnız”, “yalnız.”

Şimdi uzun uzun etimoloji, affedersiniz, köken bilimi derisi verdirmeyin bana! Kelimenin aslı eski Türkçede “yalinguz”dur. Zaman içinde “yalnız” olmuş. Mehmet Âkif’in Süleymaniye Kürsüsünde söylediği “Yalnız Sâni’i gör, san’ati, masnu’u bırak!”, “Yolu tuttum yalnız doğruca Türkistan’a.” dizelerinde olduğu gibi.

Sonra da, vurgusuz orta hecenin dar ünlüsü (ya-lı-nız) düşmüş, böylece kelime “yalnız” kalmıştır. Bu kadar işte. Zor mu? Hayır, efendim! Biraz dikkat lazım.

Hani ismin hâl ekleri vardır da, isim ek almamışsa “yalın hâl” deriz ya. İşte o “yalın” bu. Arkasına “ız” getir, olsun bit-sin.

Yok, ille de beni delirtecekler. Oturdum, bekledim. Sağlam bir kırk beş dakika geçti. O sırada orta yaşlı, kerli ferli, eli ayağı düzgün bir adam çıkageldi. Arabaya yöneldi. Tamam, arabanın sahibini bulduk. Tam arabanın kapısını açtı, binecek, yaklaştım.

“Affedersiniz, beyefendi,” dedim. “Araba sizin mi?”

Adam “Ne anlamsız bir soru?” ya da “Ne alaka?” der gibi yüzüme baktı.

“Evet,” dedi. “Alıcı mısınız?”

“Hayır hayır, beyefendi,” dedim. “Alıcı değilim. Bir konuda sizinle konuşmak istiyorum.”

“Ben de camdaki ‘satılık’ ilanını okudunuz zannettim. Konuşalım bakalım. Hangi konuda?”

Başımı kaldırıp baktım. Arka camdaki “satılık” yazısını o anda fark ettim.

“Şimdi, beyefendi, bana kızabilirsiniz, ‘Sana ne?’ diyebilirsiniz ama tekrar özür diliyorum, söyleyeceklerim bagaj kapağınızdaki yazıyla ilgili.”

Adam şaşkın.

“Allah Allah, ne varmış bagaj kapağımdaki yazıda?”

“Yanlış yazılmış, beyefendi.”

“Eee?”

“‘Yalnızım’ yerine ‘yanlızım’ yazılmış.”

“Yani?”

“Çok büyük bir yazım yanlışı, beyefendi.”

Adam olduğu yerde bir iki yaylandı. Sinirlendiği belli oluyordu.

“Böyle ikide bir ‘beyefendi, beyefendi’ deyip asabımı bozacak mısın?”

“Demem, beyefendi.”

“Yine dedin.”

“Demedim, beyefendi.”

“Tamam, kes! Ne istiyorsun, onu söyle!”

“Şimdi, beyefendi, Türkçede ‘yanlız’ diye bir kelime yoktur. O kelime ‘yalnız’dır. L önce, n sonra gelecek... Yee, aa, lee, nee, ıı, zee... Anlatabildim mi, beyefendi.”

“Hayır, anlatamadin! Hasta mısın, kardeşim? Başka işin yok mu senin?”

“Benim işim bu, efendim. Bu tür yanlışlara müdahale etmek. Doğrusunu isterseniz hastayım da... Üzerinize afiyet...”

“Git başımdan be adam! Araba benim, yazı benim. Sana ne oluyor?”

“Haklısınız, beyefendi. Araba sizin elbette. Ama takdir edersiniz ki, Türkçe de bizim, hepimizin. Ona saygılı olmak zorundayız, değil mi beyefendi?”

“Türkçeye saygıyı senden mi öğreneceğim? Hem sana ne benim arabamdaki yazıdan? Defol git, elimden bir keza çıkmasın.”

“Kızmayın, beyefendi. Bu benim vatandaşlık görevim. Türkçeye âşığım.”

Adam, uzun bir “lâ havle” çekti, arabaya binmek için hamle yaptı.

İçinden eminim, önce “Çattık belaya.” sonra da “Deli mi ne?” demiştir. “Deliye taş atma, başını yarar.” diye düşünmüştür. “Deli ile çıkma yola, başına getirir bela.” atasözünü aklından geçirmiştir.

“Gördün deli, savul geri!” atasözünü de hatırlamış mıdır, bilmiyorum ama belli ki kaçmak istiyor. Sürücü koltuğuna oturdu, kapıyı kapamak üzere.

Bırakır mıyım?

“Özür dilerim, beyefendi, yazıyı düzeltirecek misiniz?”

Başından savmaya çalışıyor.

“Tamam, tamam, düzeltirim.”

“Ölümü öp!”

“Delinin zoruna bak, ne diye ölünü öpecekmişim?”

Ben de o anda fark ettim ağzımdan çıkanı kulağımın duymadığını. Sahi, elin adamı ne diye benim ölümü öpsün? Kaldı ki öyle maçır muçur öpmelerden, öpülmelerden de hiç hoşlanmam.

“Yani, beyefendi, o anlamda söylemedim. Yemin eder mi-

siniz, düzeltereğinize. Onu söylemek istedim.”

“Yürü, git, yahu!”

Kararlıyım. Resmen dayak yiyeceğim. Üstelik bu ilk olmayacak. Olsun. Bu yanlış düzeltmem lazım. Yoksa bu takıntı beni yer bitirir.

“Sakin olun, beyefendi. Yazıyı diyorum, ‘yalnızım’ diye...”

Adamın hızla arabadan indiğini gördüm; bir de sağ yumruğunun bana doğru uzandığını.

Gerisini hatırlamıyorum.

Kem Yâ Beyne Mek?

Matbu ya da el yazması eski metinlerle uğraşmak zevklidir, bazen de renklidir.

Hiç unutmam, yüksek lisans tezimde “Deme gel Mûsâ gibi ânestu nâr / Nârdan geç nûra bak ey merd-i kâr” diye bir beyit vardı. “Anestu nâr”ı “ânest nâr” diye okumuştum.

Hocam,

“Ne demek?” deyince durakladım.

“Hocam,” dedim, “an’ zamanın en küçük parçası, ‘est’ Farsça ‘dır/dir’ bildirme eki, ‘nâr’ da ateş...”

“Eee?”

“Ateş zamanıdır, hocam.”

“Yani?”

“Yani, ‘Ateş yakalım.’ diyor herhâlde. Üşümüşler demek ki...”

“Allah Allah. Sen ona bir daha bak!”

O akşam bir daha baktım. Musa, Hazreti Musa olmalıydı. Bakılacak en sağlam yer kutsal kitabımızdı. Neml suresinde aradığımı buldum.

7. ayette diyordu ki: “İz kale Mûsâ li-ehlihî innî ânestu nâra...”

Diyanet mealinde şöyle deniyordu: Hani Musa, ailesine, “Ben bir ateş gördüm, ondan size bir haber yahut ısınasınız diye bir kor ateş getireceğim.” demişti.

Taha suresinin 10., Kasas suresinin 29. ayetinde de aynı olay geçiyordu.

Evet, işte buydu. Doğrusu ısınma bölümünü tutturmuş-tum.

Ama utandım. Çünkü şair, Hazreti Musa’nın ailesiyle bir-

likte Mısır'a giderken yaşadığı bir olaya gönderme yapıyordu. Sina Çölü'nden geçiyorlardı. Hava soğuktu, her yer karanlıktı. Isınmak ve aydınlanmak için ateşe ihtiyaç vardı. Musa Peygamber, solunda heybetle yükselen Tur Dağı'na bakmıştı. Orada bir ışık görünce yukarıdaki sözleri söylemişti.

Bilgi ne müthiş şeydi. Beni hem sevindirmiş hem utandırmıştı.

Ertesi gün sabah erkenden okula koştum.

“Hocam,” dedim, “ânestu nâr' vardı ya, onu buldum. Hazreti Musa'nın Tur Dağı'nda gördüğü ateşle ilgiliymiş.”

Hocam güldü.

“Şimdi oldu.” dedi.

Halide Nusret, Bir Devrin Romanı'nda bir olay anlatıyordu. Hoca Hanım akşam gittiği sinema yüzünden, ertesi günkü derse göz atmadan yatmış. Sabah derse gitmiş. Konu, “Eski Nesir”miş. Kitabı açmış ve yazının başlığını okumuş: Eski Nesirden Bir Örnek: Eşk-i Hüsün.

Tamlamanın anlamını açıklamış.

“Eşk-i hüsün 'güzelliğin gözyaşı' demektir, çocuklar!”

Yazıyı okumaya devam etmiş. İkinci satıra gelince başından aşağıya kaynar sular dökülmüş. Hoca Hanım'ın “eşk-i hüsün” diye okuduğu ve romantik bir eda ile “güzelliğin gözyaşı” diye Türkçeye çevirdiği tamlama meğer “Eşek Hasan” değil miymiş? Ne yapsın Halide Hanım? Eski harflerin azizliği işte. “Eşk-i hüsün”le “Eşek Hasan” aynı harflerle yazılıyor çünkü.

Destursuz Bağa Girenler'de bir sürü yanlış okuma örneğini alaycı üslubuyla sıralayan Orhan Şaik Hoca'nın ruhu şad olsun.

Yıllar sonra bir öğrencimin tezini kontrol ederken benzer bir durumla karşılaşınca ister istemez gülümsüyorum.

Bir hikâye metni bu. Öğrencim çeviriden okuyor ben de aslından takip ediyorum. Bir yere gelince öğrencim birden Arapça telaffuza merak salıyor.

“Kem yâ beyne meküm râdiyele..”

Durdurmasam beşinci, altıncı vites gidecek. Ne de olsa İmam Hatipli. Arapça sular seller gibi.

“Bir dakika!” diyorum. “Baştan al, bakalım.”

Aynı Arapça telaffuz:

“Kem yâ beyne meküm râdiyele..”

Yıllar önce hocamın bana sorduğu soruyu tekrarlıyorum:

“Ne demek?”

“Hocam, ‘kem’ Arapça ‘kaç, ne kadar?’ demek, ‘yâ, ‘ey’ demek, yani seslenme edatı. ‘Beyn’, ‘arasında’ anlamında, ‘meküm’ü bulamadım. ‘Radi, radiye’ de rıza gösteren, kabul eden, boyun eğen demek. Radi erkek, radiye kadın...”

“Eee?”

“Soru soruyor, hocam, arada, diyor, ne kadar diyor, razı olan var, diyor.”

“Yani?”

“Yani, hocam, demek istiyor ki... Ey meküm, arada ne kadar razı olan var? ‘Meküm’ü sözlüklerde bulamadım, hocam.”

“Hangi sözlüklere baktın?”

“Kamus-ı Türkî’ye baktım, hocam. Lügat-ı Naci’ye baktım, Devellioğlu’na baktım, Abdullah Yeğin’in, Türdav’ın, Kubbealtı’nın lügatlerine baktım. El Beyan’a, El Mevarid’e, luggat.com’a, tevakku.com’a baktım. Hiçbirinde yok.”

“Aferin. Başka sözlüklere de bak! Yarın görüşelim.”

“Hocam, aslında, şey de var, ‘beyne’ ile ‘mek’i birleştirdiğimizde ‘beynemek’ oluyor. ‘Şaşkınlıkla karışık korku duymak, irkilmek, ürkmek, uykudan sıçrayarak korku ile uyanmak,

afallamak, şaşırarak' demek.

“Ne oluyor o zaman?”

“Ey korkan, şaşırarak, afallayan, ne kadar razı olan var?”

Yakıştırıyor. İtiraf edeyim, benden iyi. Biraz daha araştırmalı.

“Sen,” diyorum, “yine de bir daha bak ona.”

“Peki,” hocam, “deyip çıkıyor.”

Ertesi gün geliyor.

“Hocam, galiba buldum.” diyor sevinçle.

“Öyle mi?” diyorum. “Neymiş?”

“Nebe suresinde ‘Ve caalnâ nevmeküm sübâtâ’ var, hocam, 9. ayette.”

“Yaa! Ne demek?”

“Uykunuzu dinlenme saati yaptık.”

“Yani?”

“Hocam, buradaki ‘nevmeküm’, ‘uykunuzu’ demek.

“Güzel. Bizim metnimizle ilgisi ne?”

“Yani uykuyla ilgili bir şey olsa gerek.”

“Hadi, toparla bakalım.”

“Ey uykunuz, arada ne kadar razı olan var?”

“İlginç. Başka?”

“Sabah ezanında geçiyor, hocam. ‘Essalatü hayrün minen nevm’ diyor. ‘Namaz uykudan hayırlıdır.’ Bir de, hocam, ‘nev’ diye bir kelime var, ‘meküm’ün önüne gelmiş.

“Ne demek?”

“Hocam, Arapça ‘çëşit’, ‘tür’ demek... Uykunuzun çëşidi, çëşitli uykular...”

“O ‘nev’, sakın Farsça ‘yeni’ anlamındaki ön ek olmasın? Nevşehir, Nevbahar, Nevzat’ta olduğu gibi.

“Olabilir mi, hocam, gelebilir mi?”

“Bilmem. Arapça bilen sensin. Benim bütün bilgim, fakülte-
tede okuduğum Osmanlıcada öğrendiklerimden ibaret.”

“Estağfurullah, hocam. Şimdi kafam iyice karıştı.”

“Dur bakalım.” deyip iki çay söylüyorum.

Çaylarımızı içerken,

“Hafız,” diyorum, “bir de Türk Dil Kurumunun sözlüğüne
bakamaz mıydın?”

“Hocam, onda Arapça kelimeler olmaz ki.”

“Belki de Arapça değildir.”

“Nasıl yani, hocam?”

“Şöyle mesela: ‘Kem yâ’ diye okuduğun yer ‘gemiye,’ ‘bey-
ne meküm râdiyele’ diye okuduğu yer ‘binmek muradıyla’ ol-
masın.

Öğrencim şaşkın.

“Olabilir mi, hocam?”

Elimdeki asıl metni gösteriyorum:

“Bak bakalım.”

Dikkatle bakıyor:

“Sahi, hocam,” diyor. “Ben niye ille de Arapçaya benzet-
meye çalışıyorum?”

“Ee o fasih Arapçanı başka nerede konuşturacaksın?”

Karışıklık, dizgicinin “gemiye” kelimesinin sonuna güzel
he koyması gerekirken elif koymuş olmasından kaynaklanı-
yor.

Öğrencim elindeki metni düzeltiyor.

Yıllar önce benim yaşadığım “ânestu nâr” olayını anlatıyo-
rum ona.

“Üzülme!” diyorum. “Tarih tekerrürden hoşlanır.”

En Çok Kim Horlar?

Değişmez bir kuraldır: Horlayan kişi, horladığını asla kabul etmez.

Tanıdığınız, bildiğiniz ilk insanda deneyin isterseniz.

“Horluyorsun.” deyin.

“Ben horlamam.” diyecektir.

Ben onlardan değilim. Özellikle çok yorgun olduğum geceler rast makamında horladığımı kabul ediyorum. Uykuda verdiğim konseri kendim dinleyemediğime göre nasıl bilebilirim bunu, değil mi? Dinleyenlerin anlattığına göre olsa olsa rasttır, diyorum. En sevdiğim makamdır da...

Makamla horlayanlara saygım vardır. Hüseyinî horlayanları da severim, uşşak horlayanları da...

Vezinle horlayanları da bilirim. Davulcu, rubai, Şehname, Hüsn ü Aşk, Hürriyet Kasidesi vezinleriyle... Onlar da iyidir. Hoyrat, bozlak, barak, maya, tatyân, zeybek, halay, semah tarzı horlayanları da unutmayalım. Onlar da başım, gözüm üstüne.

Rock, rap, caz, blues, metal, heavy metal tarzı horlayanlar da var elbette. Onlar da müzik kulağımı okşuyor. Bir ritmi var sonunda.

En kötüsü, makamsız horlayanlar ya da horlarken makam tutturamayanlardır.

Horlamayla ilgili ikinci önemli tespit şu: Horlayan iki kişi aynı ortamda uyumak zorundaysa ilk uyuyan kazanır. İkinci kişi horlama hakkını ve şansını kaybetmiştir. Ya sabaha kadar başını yastığın altına saklayacak ya yatağın içinde oflaya puf-laya oturacak ya da çıkıp şehir turu atacaktır. Payına bunlardan biri düşmüştür. Yani talihi kendisine üç seçenek sunmuştur: Yat, otur, gez! Hadi seçimini yap bakalım. Ben üçünü de denemedim. Benimki dördüncü seçenek.

Şairler de Horlar

Bir şiir şölenine katılmışız. Tam kırk dört şair! Okuyunca çabuk bitiyor ama dinle dinle bitmiyor!

Gecenin bir yarısı şölen bitti. Otelimize yollandık. Üç kişilik bir odada iki şairle birlikte kalacağım. Gözlerimden uyku akıyor. Bir önceki geceden uykusuzum. On iki saatlik yolu otobüsle gelmişim, yolda hiç uyuyamamışım.

Yatmak için odaya giriyorum. İki şair benden önce davranıp yatağa girmiş, mesaiye başlamışlar. Eyvah! Şairler de horlar mıymış? Hem de nasıl! Allah'ım, iki şair iki baştaki yatakta uyumuş. Bana ortadaki yatak düşmüş. Hadi yat yatabilirsen, uyu uyuyabilirsen. Yine de şansımı zorlayıp deniyorum. İmkânsız. İki taraftan horlama saldırısı altındayım. Sağlı solu yükleniyorlar. Tahammül ne mümkün! Allah için iyi horluyorlar. İki de serbest; Orhan Veli tarzı.

Ah, izin verseydiniz, ben uyusaydım hem aruzla hem heceyle hem de serbest nasıl horlanır, size gösterirdim ya! Nasip değilmiş.

Kalkıyorum. Otelin mescidine gidip bir kenara kıvrılıyorum. Sabah namazını kılmak için mescide müşteriler gelinceye kadar yarım yamalak bir uyku çekiyorum.

Bilim Adamları da Horlar

Bilgi şölenindeyiz. Yüzlerce bilim insanı, bildiriler sunuyor, tartışıyor, akademiye kurtarıyorlar. Beş oturumda yirmi beş bildiri dinlemekten yorgun düşüyoruz. Yarın, öbür gün yedişer oturum daha var. Bir yolunu bulup kaçabilir miyim, bilmiyorum.

Gecenin bir vakti, otelimize dönüyoruz. Üç bilim adamı aynı odada kalacağız. Hocaların ikisi de benden yaşlı. Nezaket gösterip teklif ediyorum:

“Hocam, hangi yatakta yatmak istersiniz?”

“Ben pencere kenarında yatarım.” diyor biri.

“Duvar tarafını da ben alayım.” diyor diğeri.

Yine ortadaki yatak bana kalıyor. Hayırlısı.

Yatmak için hazırlıklarım uzun sürüyor. Odaya girdiğimde iki hocamın da yatışta olduklarını, yatar yatmaz da uykuya geçtiklerini görüyorum. Usulca yatağıma uzanıyorum. Uzanır uzanmaz da iki yandan sözleşmiş gibi aynı anda saldırıya geçiyorlar. Bir horlama ki düşman başına! Uyumanın imkânı yok. İki de çok bilimsel horluyor. Mübareklerin biri Einstein, diğeri Fleming!

Usulca odadan çıkıyorum. En iyisi lobiye inmek. Lobide bir koltuğa ilişiyor, sabaha kadar yarı şekerleme yarı kurabiye yapıyor, idare ediyorum.

Sendikacılar da Horlar

Sendikanın ödül törenindeyiz. Ödüller dağıtılıyor, yemekler yeniyor. Akşam otelimizdeyiz. Sendikanın iki yöneticisiyle aynı odada kalacağız. Tecrübeliyim. Ya bunlar da horluyorsa? İşimi şansa bırakamam. Bu kez hızlı davranıyorum. Erkenden pencere tarafındaki yatağa giriyorum. Gözlerim uyku çağırıyor. Tam uyumak üzereyim. O sırada payına ortadaki yatak düşen sendikacı geliyor:

“Özür dilerim.” diyor. “Ben, hayatım boyu hep pencere tarafını tercih ettim. Sınıfta, otobüste, uçakta hep pencere tarafında oturdum. Başka bir yerde yatmam, uyumam mümkün değil. Yer değiştirebilir miyiz?”

“Peki,” diyorum çaresiz.

O sırada duvar tarafında yatan sendikacı uykuya geçiyor.

Ben ortadaki yatağı uzanıyorum.

Yatağımı alan sendikacı yastığa bağını koyar koymaz uyuyor. Uyur uyumaz da konsere bağılıyor. Duvar tarafındaki ağağı kalır mı? O da coğkuyla arkadağına eğlik ediyor. Muhtešem bir düet! Çok sesli müzik! Benim gibi kulağı tek sesli müziğe ağına biri nasıl dinlesin? Ama doğruya doğru, çok politik horluyorlar. İki de Hor-Sen...

Dinlemeyi deniyorum, kulak zarlarım Avrupa Kulak Zarı Hakları Mahkemesine bağvurmakla tehdit ediyor beni.

Anlağılan yine uyku haram bana. Kalkıp koridora çıkiyorum. Koridorun bağındaki koltuk benim için konulmuş olmalı. Koltuğa oturuyor, ne kadar uyunabilecekse o kadar uyuyorum.

Sonuç

Bağlıktaki soruyu cevaplayabilirim artık. Eskilerin deyi miyle “mücerrebdir”, yani tecrübe edilmiştir, daha öz Türkçe siyle söylersem denenmiştir.

Soru: En çok kim horlar?

El cevap: En çok sendikacılar horlar. Nedeni konusunda tahmin yürütebilirim. Sendikacılar işçinin, memurun haklarını korumak ve savunmak için canla başla öylesine çalışıyorlar ki yoruluyorlar tabii.

Yorulunca da horlamak doğal bir sonuç!

Peki, neden politik horluyorlar?

Her cevabı yazardan beklemeyin!

Meyhanede Akşam Yemeği

Erdoğan Bey'le yolculuk katkısız çiçek balıdır; tadına do-
yulmaz. Bir Tokat yolculuğumuz vardır, dillere destan. Hele
de Ballıca Mağarası'na gidişimiz. O ayrı bir hikâye konu-
sudur. Onu burada harcamak istemem.

Namık Kemal Üniversitesi, adına yakışır bir jest yapmış,
adını aldığı şairle ilgili anlamlı bir sempozyum düzenlemiş.
Bize bahane lazım. Peki, daha ne lazım? Dostlarda eğlenceli
bir yolculuk. Kim düzenlemiş? Orhan Kemal dostumuz. O
çağırır da gidilmez mi?

Hemen hazırlıklara başlıyoruz. Ben mektuplarından hare-
ketle Namık Kemal'in baba olarak portresini çizmeye çalış-
cağım. Zevkle çalıştđđım, uzun süren, aynı zamanda oldukça
hacimli bir bildiri çıkıyor ortaya: Otuz sayfa. Elbette otuz
sayfayı on beş dakikada anlatmak mümkün değil. Özetlemek
gerekecek. Özetleriz, canım. Ondan kolay ne var! Hele bir
Tekirdağ'a varalım.

Ertesi gün Tekirdağ'dayız.

“Tekirdâ oş geldiniz be ya!”

“Oş bulduk be ya!”

Tekirdağ güzel şehir.

Sonradan denizi görmüş biri olarak eskiden beri şunu bi-
lir şunu söylerim: Bir şehir denizle evliyse güzeldir.
Tekirdağ'ın yanına al İstanbul'u, Kocaeli'yi... Bir yanı Mar-
mara, bir yanı Karadeniz. Gel keyfim gel! Tut Çanakkale'yi,
Balıkesir'i... Bir yanı Adalar Denizi, öbür yanı Marmara...

Git öteye! Gör Bursa'yı, Yalova'yı... Gir Marmara'nın koy-
nuna!

Gel beriye! Gez Aydın'ı, Edirne'yi, İzmir'i, Muğla'yı...
Adalar Denizi'ne uğra!

İN Akdeniz'e! Adana, Antalya, Hatay, Mersin, Muğla...

Yeter mi? Yetmez! Karadeniz ipine tespilh tanesi gibi dizilmiş şehirlerle yolunu düşür! Gir doğudan, çık batıdan! Artvin, Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun, Sinop, Kastamonu, Bartın, Zonguldak, Düzce, Sakarya, Kırklareli...

Fırsat bu fırsat deyip Türkiye'nin denize komşu bütün şehirlerini saymış oldum mu? Laf aramızda, coğrafyam hiç de iyi değildir.

Hızımı alamadım. Daha sayayım mı? Çık yurt dışına! Atina, Selanik, St. Petersburg, Valencia, Barcelona, Malaga, Napoli, Marsilya, Dubai, Dubrovnik, Miami, Nice, Rio, Rotterdam, Venedik... Liste uzar gider. Burada keseyim en iyisi.

Hikâyeme döneyim. Tekirdağ güzel şehir demiştim.

Sabah erkenden yürüyerek şehre iniyoruz. Kuşluk namazını Rüstem Paşa Camii'nde kılamiyoruz, çünkü cami kilitli.

"Harşit'in çocuğu, hadi bir şiir oku!" diyor Erdoğan Bey.

"Olur, ustam," diyor "Sen benim tarihçemi bilmezsin" diye başlıyorum.

Sıra onda. İyi şairdir aslında, iyi de şiir okur ama beni utandırmamak için olsa gerek, okumuyor.

Üniversiteye dönüyoruz. Gün boyu oturumlar, bildiriler... Öğle. Yemek. Ardından yine oturumlar, yine bildiriler... Akşam. Yemek için otobüslere doluyoruz.

Gide gide deniz kenarında bir mekâna varıyoruz. Bir kapıdan içeri giriyoruz. Bir döner merdivenden aşağı kata inmemiz gerekiyor, iniyoruz. Sarı mavi loş ışıklar altında, buğulu, hafif sisli bir ortam.

Bu tür mekânların müdavimi olmak gerekmez. Besbelli burası bir meyhane. Ötede beride masalar donatılmış; mezeler, şişeler, demlenen insanlar var. Biz de ilk defa meyhanede akşam yemeği yiyeceğiz, iyi mi?

Bir masaya oturuyoruz. Yanımızda üç genç arkadaş var. Ne bulmayı umuyorlarsa bize takılmışlar.

Birazdan garson geliyor. Malum replik:

“Ne alırsınız, efendim?”

“Ayran var mı?” diyor Erdoğan Bey.

Garson şaşkın gözlerle bize bakıyor.

“Bizde ayran bulunmaz, efendim.”

Araya giriyorum.

“Üstadım,” diyorum, “şifreli konuşmayalım. Bak, garson bey kardeşimiz anlamadı. Ne istiyorsan açıkça söyler misin?”

Dönüyorum garsona:

“Hocama ne getireceksen bana da aynısından, lütfen!”

Yemek konusunda, vur tut, köftede anlaşıyoruz. Tekirdağ'da ne yenir be ya? Tabii ki köfte be ya!

Tamam da, yanında ne gelecek? Garson uzaklaşıyor. Genç arkadaşlar tedirgin.

Tam o sırada Erdoğan Bey mini konserine başlıyor. Kul Nesimî'den açıyor kapıyı. Ses olağanüstü. Allah için, güzel söylüyor. Sesine sağlık, hocam!

Ben melamet hırkasını kendim giydim eğnime

Ar u namus şişesini taşa çaldım kime ne?

Haydar Haydar

Taşa çaldım kime ne?

Dilim döndüğünce, sesim yettiğince eşlik etmeye çalışıyorum. Biz melamet hırkasını giyince genç arkadaşlar da şaşkınlık hırkasına bürünüyorlar.

Gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim âlemi

Gâh inirim yeryüzüne seyreder âlem beni

Haydar Haydar

Seyreder âlem beni.

Genç arkadaşlar da meraklı gözlerle bizi seyrediyorlar.
Sonra birbirlerine bakıp mimik yarıştıyorlar.

Sofular haram demişler bu aşkın şarabına

Ben doldurur ben içerim günah benim kime ne?

Haydar Haydar

Günah benim kime ne?

Genç arkadaşlar iyice tedirgin oluyorlar.

Nasil yani? Şarap haram değil mi? Bu adamlar gerçekten içecekler mi şimdi? Nereye düştük biz, yahu! Neye çattık böyle? Ne diye takıldık bu adamlara? Şimdi nasıl kurtulacağız buradan?

Bütün bunları genç arkadaşların bakışlarından okumak mümkün.

Derken türkü bitiyor:

Nesimî'ye sordular ki yârin ile hoş musun?

Hoş olayım olmayayım o yâr benim kime ne?

Haydar Haydar

O yâr benim kime ne?

Türkünün bu bölümünde Erzurumlu Naim Hoca'nın bu şiiri okuduktan sonra, "Bah hele bah, devamsıza bah, diyir ki, 'yârin ile hoş musan?' Hoş oluram, olmam. Sene ne, oğlum?" cümlelerini hatırlıyorum.

O sırada köftelerimiz geliyor. Garson,

"Özür dilerim," diyor, "içecek olarak ne istemiştiniz?"

Erdoğan Bey,

"Söyledik ya," diyor, "ayran."

"Ayranımız yok, efendim."

"Ona benzer bir içkiniz de mi yok?" diyorum.

Genç arkadaşlar, “Hah, şimdi dananın kuyruğu kopmak üzere.” diye düşünüyor olmalılar. Ciddi ciddi masayı terk etmeyi bile akıllarından geçirebilirler.

Onlara daha fazla ecel teri döktürmek insafsızlık olur.

Erdoğan Bey’le aynı anda bir kahkaha savuruyor,

“Su,” diyoruz, “sadece su.”

Gençlerin derin bir “oh!” çektiğini görüyoruz.

Köfte de köfte hani.

Su dersin Kevser yani.

Balıca'ya Az Kaldı

Tokat'tan Balıca Mağarası'na 33 km. Şöyle böyle yarım saat, kırk dakika sonra oradayız inşallah.

Aracın sürücü koltuğunda Ali Rıza, yanında Mehmet Bey, arkada Erdoğan Bey'le ben, rahmetli Abdurrahim ağabeyin deyişiyle "can özümüzden besmeleyi çekip" yola çıkıyoruz.

Kaptanımız Ali Rıza mutlu. Bize meşhur Balıca Mağarası'nı gezdirecek. Bol oksijene mi ihtiyacımız var? Herkesin olduğu kadar. KOAH'tan mı muzdaribiz? Hayır! Yani bir şifa turizmi değil bizimki. Sadece merak. Hani namını duyduk, görelim hesabı.

Gelmeden önce Tokat Valiliğinin sitesine bakmıştım.

Eski huyumdur. Bir yere gideceğim zaman oturur, ciddi ciddi araştırır, notlar alırım. Neresinde ne bulunur? Nesi meşhurdur? Görülmeye, gezilmeye değer nereleri var? Ve tabii mutfak kültürü nasıl? Nerede, ne yenir, ne içilir? Hepsini bir bir listeler, sağlam bir gezi planı yaparım. Anlayacağınız, dersime çalışır, yola öyle çıkarım. "Nerede, ne yenir, ne içilir?" cümlemden çok rahatlıkla anlaşılacağı gibi ben bir şikempverim. "Hoppala, 'şikempver' de ne demek, usta?" diyeceklere bir Osmanlıca Türkçe sözlüğe bakmaları önerilir. Yok canım, Güncel Türkçe Sözlük yeterli.

Balıca dünyanın en büyük ve en görkemli mağaralarından biriymiş. 95 m yüksekliğinde ve 680 m uzunluğundaymış. sekiz salonu varmış... (Salonlara Havuzlu Salon, Büyük Damlataşlar Salonu, Çamurlu Salon, Fosil Salon, Yarasalı Salon, Çöküntü Salon, Sütunlar Salonu, Mantarlı Salon diye adlar koymuşlar.)

Evet, sekiz salon... Henüz keşfedilmemiş ve ziyarete açılmamış bölümleri hariç tabii. Yaşı tahminen 3,4 milyon yıl kadarmış.

Kaptan Ali Rıza yol boyu turist rehberliği yapıyor bize. Güzergâhımızı anlatıyor, gittiğimiz yerde karşılaşacağımız görüntülerle ilgili ön bilgiler aktarıyor. Bir süre suskunluk oluyor.

Erdoğan Bey,

“Olmaz,” diyor, “bu yol böyle sessiz sedasız bitmez, en iyisi ben bir türkü söyleyeyim, ister misiniz?”

“İsteriz, isteriz!” diye tempo tutuyoruz.

Elini kulağına atıyor Erdoğan Bey. En gözde türküsünü söylüyor:

Ben melamet hırkasını kendim giydim eğnime

Ar u namus şişesini taşa çaldım kime ne?

Haydar Haydar

Taşa çaldım kime ne?

Yine Kul Nesimî... Sesim ve nefesim yettiğince eşlik ediyorum. Arada detone oluyorum, notaları kaçırıyorum ama kimin umurunda?

Neşemiz yerinde. Ne var ki, kaptanımız boynuna yabancı bir cisim değmiş gibi omuzlarını kaldırıp indirmeye başlıyor. Bu havalar onun havaları değil belli ki.

Erdoğan Bey devam ediyor:

Gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim âlemi

Gâh inirim yeryüzüne seyreder âlem beni

Haydar Haydar

Seyreder âlem beni.

Kaptanda aynı rahatsızlık emareleri...

Erdoğan Bey, türkünün en tehlikeli bölümüne geliyor:

Sofular haram demişler bu aşkın şarabına

Ben doldurur ben içerim günah benim kime ne?

Haydar Haydar

Günah benim kime ne?

Kaptan iyice huysuzlanıyor. Direksiyon titremeye başlıyor. Araba sağa sola geziyor, basbayağı S çiziyor. Allah korusun, şarampole yuvarlanmamız işten değil.

Allah bilir, zihninden neler geçiyordur Ali Rıza.

Yahu ben ne belaya çattım? Kim bu adamlar? Ne tehlikeli sözler bunlar! Sofular aşkın şarabına haram demişlermiş de, ben doldurup içermişim de, kime neymiş de... Tövbe tövbe! Aslında öyle adamlara pek benzemiyorlar ama... Demek ki dış görünüşe aldanmamak lazım.

Erdoğan Bey'in "Günah benim kime ne?" tekrarı sırasında kaptan bize dönüp iki koltuğun arasından,

"Hocam," diyor, "sağda bir cami var. Öğle namazını kılsak mı?"

Mesajı alıyoruz.

"Hocam, ne yaptın?" diyorum Erdoğan Bey'e. "Kaptanı korkuttun. Dur, ben biraz yatıştırayım."

İlk aklıma gelen Yunus Emre ilahisine başlıyorum:

Şol cennetin ırmakları

Akar Allah deyu deyu

Çıkmış İslam bülbülleri

Öter Allah deyu deyu.

Kaptana bakıyorum. Tedirginliği biraz azalıyor. Öyleyse devam!

Aydan aydındır yüzleri

Şekerden tatlı sözleri

Cennette huri kızları

Gezer Allah deyu deyu.

Kaptan biraz daha sakinleşiyor. Vay köftehor! Huri kızlarını duyunca yelkenleri suya indiriyor. Ama hâlâ

arabamız düz çizgi çizemiyor.

Erdoğan Bey,

“Dur, dur!” diyor, “ben bu işi kökünden halledecek bir yol biliyorum.

“Nedir?” diyorum.

Duha suresine başlıyor.

“Vedduhâ ve'l leyli izâ secâ...”

Aman Allah'ım! Mısırlı meşhur hafız bizim arabada. Hocam, Abdussamed 30 Kasım 1988'de Kahire'de vefat etmemiş miydi? Yoksa şu reenkarnasyon dedikleri efsanenin gerçeklik payı var mı? Nasıl yani? Erdoğan Bey, bundan önceki hayatında Abdalbâsıt Abdussamed olarak yaşamış olabilir mi?

Kaptan derin bir nefes alıyor. Bu kez de kendinden geçip bizi şarampole yuvarlaması an meselesi.

Bereket versin, korktuğumuz başımıza gelmiyor. Nihayet kırılmadan, dökülmeden, bölünmeden, parçalanmadan, sağ salim, Ballica'ya varıyoruz.

Araçtan güle oynaya iniyoruz.

Bir ilahi ama daha çok bir sure sayesinde hayatımız kurtuluyor.

Aday Kayıp

Lisansüstü tez savunmaları çok eğlencelidir. Sınava giren aday için değil elbette; jüri için. Genellikle yuvarlak bir masanın etrafına biblo gibi dizilirsiniz. Adayı karşınıza alırsınız. Garibim, kurbanlık koç/koyun gibidir. Boynunu uzatır size. Nereden hangi saldırı gelecek, kestirmesi mümkün değildir. Yalvaran gözlerle bakar size. “N’olur fazla dövmeyin!” der gibidir bakışları. Siz ha bire bıçağı bilersiniz. Usulen “Rahat ol, sakın ol, biz bizeyiz.” dersiniz ama bunun kuru laftan ibaret olduğunu aday bal gibi bilir.

Savunma başlar. Az önce belirlenmiş jüri başkanı açılışı yapar. Niye toplandığımızı açıklar. Ardından adaya on beş, yirmi dakika süre verir. “Ne yaptın, niye yaptın, ne gibi zorluklarla karşılaştın, bu zorlukları nasıl yendin, teze başladığın andan son noktayı koyduğun ana kadar geçen süreci bize özetle!” gibi cümlelerle adayın konuşma içeriğini yönlendirir. “Tezde yazamadıklarını bizimle paylaş!” der. Bazen de adayın, jüri üyelerini bilimsel çalışmanın mutfağına götürmesini ister. Kimse “Mutfakta ne işimiz var, hocam, canın kaygana mı çekti?” diye sormaz.

Aday söze başlar. Çizilen çerçeve ve biçilen süre içinde tezini tanıtır. Arada jüri üyeleri konuşmayı bölüp ek açıklamalar da isteyebilirler.

Adayın konuşması bitince jüri üyeleri başkanın belirlediği sıra ile saldırıya geçerler. Sağlı sollu yumruklarla adayı sersemletirler.

Aday, sorulan bir soruda bocaladı mı çekeceği vardır. Jüri oradan yüklenir. Surda bir gedik açılmıştır. Jüri üyesi o gedikten içeri ustaca sızar. Adayın bütün direncini kırar. Ardından sırasıyla diğer jüri üyeleri de adaya kum torbası muamelesi yaparlar. Antrenman tamamlandıktan sonra herkes derin bir

nefes alır.

Bir savunmanın azami süresi doksan dakikadır. Genellikle doksan dakikada maç biter. Fakat bazen işi abartan jüri üyeleri olur. O zaman süre sınırı kalkar. Hakem maçı uzatmıştır. Savunma, jüri üyeleri yoruluncaya kadar sürdürülür.

Son söz adayın danışmanı, tez yöneticisi hocaya verilir. Sonuçta o da teze imza atmıştır. Onun da kendini ve öğrencisini savunma hakkı vardır. O da sözünü söyleyince savunma resmen bitmiş olur.

Âdettir: Savunma bittikten sonra aday ve tabii varsa savunmayı dinleyen misafirleri dışarı çıkarır, kendi aramızda bir durum değerlendirmesi yaparız. Son hüküm orada verilir. Aday başarılı mı, değil mi? Savunma nasıldı? Üç ay, altı ay sallayalım mı? Affedersiniz, yani uzatalım mı? Üç ay, altı ay daha uğraşsın, tezinin eksiklerini tamamlasın, gerekli düzeltmeleri yapsın, sonra tekrar mı gelsin?

Bu konularda benim tavrım çok nettir: Teze bakarım. Yanlışlar esastan mı, usulden mi? Usuldense geçir gitsin. Savunmadan sonra kendisine tanınan bir aylık süre içinde tezi düzeltir ve ilgili enstitüye teslim eder. Ha, yanlışlar esasa ilişkinse kararı esastan bozmak gerekir. O zaman uzatma vermek gerektiği konusunda ısrar ederim. Hani hukukçu değiliz ama bu işlerden biraz anlarız.

Ne yalan söyleyeyim; bu uzatma konularında başım çok ağrımıştır. Diyelim ki bir aday savunma sırasında çok eleştirdim. Ancak eleştirilerimin hepsi usule aitti. O zaman son değerlendirmede tezin geçmesi gerektiğini söylerim. Sonuç uzatmadan yana çıkarsa günah keçisi ben olurum. Çünkü aday, benim eleştirilerimde takılıp kalmıştır; “Tezim geçerdi aslında ama o kıl herifin yüzünden kaldı. Bana bir gıcığımı var, nedir? Ne yapmaya çalışıyor anlamadım ki.” diye söylenir durur.

Ve daha bir sürü burada yazamayacağım kelime ya da cümlelerle ikide bir sol kulağımı çınlatır. Hâlbuki benim o son değerlendirme bölümünde canımı dişime takarak onu savunduğumu bilse günahımı almamış olacak. Canı sağ olsun. O bilmesede bilen biliyor.

Adayın o heyecan dalgaları içinde unuttuğu bir şey daha vardır: Ben, yüksek lisans tez savunmasıysa üç, doktora tez savunmasıysa beş jüri üyesinden biriyim sonuçta. Benim söylememle iş bitmiyor ki. Bakalım diğer jüri üyeleri ne düşünüyor? Karar oybirliğiyle alınamıyorsa oy çokluğuyla alınıyor. Ben orada dış kapının mandalırım.

Kimi savunmalara gidersiniz. Bazı jüri üyeleri zaman ve fırsat bulamamış, tezin kapağını açamamıştır. Suyu sabuna dokunmayan genel bir iki soru sorar, defteri kapatırlar:

“Tebrik ederim. Çok emek vermişsin. İyi bir tez olmuş. Alanımıza önemli bir katkı sunmuşsun. Başarılarının devamını dilerim.”

Ben bunu hayatta beceremem. İçimdeki kurtlar beni rahat bırakmaz.

İyi mi, kötü mü, bilmiyorum ama bu işlerde çok titiz biriyimdir. Kılı kırk yararım. Tezi baştan sona satır satır okurum. Dipnotlara bakarım, kaynakları tek tek gözden geçiririm. Karşılaştırmalar yaparım, tarihler birbirini tutuyor mu, künye bilgileri tamam mı, didik didik ederim.

Cümlesi, yazımı, noktalaması derken tezi gelincik tarlasına çeviririm. Tez çıktı olarak değil de, Word belgesi olarak geldiyse o zaman da sayfa kenarlarını açıklama notlarıyla doldurur, bir satır boşluk bırakmam. Rahmetli hocalarım Orhan Okay ve Şerif Aktaş’tan böyle gördük biz.

Bakın, kendimi övmek için söylemiyorum bunları. Amaçım o olsaydı, görev bilincinden, sorumluluk duygusundan, işimi ne kadar önemseydiğimden, mesleğime olan saygımdan,

bilimsel çalışma ahlakımdan falan bahsederdim. Bahsettim mi? Hayır! Bu biraz işgüzarlık galiba; hatta biraz kılık. Birçok jüri üyesinin birinci görüşü, hemen bütün adayların da ikinciyi benimsediğinden eminim. Düşüncelerine saygılıyım ama ne yapabilirim? Bu da benim takıntım.

Geçen haftaki yüksek lisans savunmasında yine al takke ver külah, ön sözden son söze bir sürü eleştiri sıralıyorum. Arkadaşlar lütfedip beni jüri başkanı seçmişler. Açıyorum ağızımı, yumuyorum gözümü.

“Şurası olmamış, burası eksik. Bu cümle neden böyle? Bu kelimeyi niye böyle yazdın? O yargı tutarsız. Bu bilgi yanlış. Şu dipnotla şu kaynak çelişkili, armudun sapı, üzümün çöpü, dairenin çapı, onbaşının kepi, getir küpü dök küpü, kaya tuzu, mandagözü, davul tozu, minare gölgesi vesaire vesaire...”

Diğer jüri üyesi de benden geri kalmıyor. Üçüncü jüri üyesi danışman zaten. Söz hakkını ona veriyorum. “Tespitletiniz yerinde. Düzeltmesi gerekir.” diyor.

Savunma bitiyor. Adayı dışarı çıkarıyoruz. Aramızda konuşup anlaşıyoruz. Bu sayıp döktüğümüz yanlışlar, eksikler düzeltilbilir. Yani esasa ait değil, usule ait. Tamam mı, tamam.

Sonucu ilan edeceğiz.

“Çağırın adayı, gelsin.” diyorum.

Az sonra cevap geliyor:

“Aday kayıp” hocam. “Koridorda yok.”

Arıyor, tarıyor, bulamıyorlar. Telefonu meşgul. Nihayet ulaşıyorlar. Binanın dışına çıkmış meğer. On beş dakika sonra salona dönüyor.

Sonucun olumlu olduğunu açıklayıp tebrik ediyorum. Aday şaşkın.

“Şaka etmeyin, hocam,” diyor. “Kaldım, değil mi?”

“Hayır,” diyorum, “geçtin. Jürimiz tezini de, savunmanı da başarılı buldu hem de oybirliğiyle...”

İnanamıyor. Ta ki danışmanı cübbesini giydirinceye kadar. O zaman ikna oluyor.

“Hayırdır, diyorum. Az önce nereye kayboldun sen?”

“Hocam, o kadar çok eleştirdiniz ki, tezimi kabul etmeyeceksiniz diye düşündüm. Babamı arayıp ‘Kaldım, baba!’ dedim. ‘Canın sağ olsun oğlum.’ dedi. ‘Bırak da gel. O senin ayıbın değil, jürinin ayıbı.’”

O ayıplı jüri, “bilim uzmanı” unvanına layık gördükleri adayla birlikte lokantanın yolunu tutuyor.

Sessiz Gemi İşte O Gün Yazıldı

Bir şey söyleyeyim mi? Bu milenyum aşktan yana çok fakir. Beşte birini geride bıraktık, hâlâ tık yok.

Gözünü sevdiğim yirminci asır. Savaşları da çoktu ama dünya çapında büyük aşkları da vardı. Sartre’la Simone de Beauvoir, Salvador Dali ile Gala, Kafka ile Milena, Hitler’le Eve Braun, Faruk Nafiz’le Şükûfe Nihal, Selahattin Pınar’la Afife Jale, Nâzım’la Piraye, Yahya Kemal’le Celile Hanım, John Lennon’la Yoko Ono... Say say bitiremezsin.

Sözün burasında Yahya Kemal ve Celile Hanım’a uzun bir bölüm ayırmak gerekir.

Celile Hanım kim? Bir ressam ve müzisyen; Nâzım Hikmet’in annesi. Yahya Kemal kim? Bir şair. Nâzım’ın Deniz Lisesinde edebiyat hocası. Nâzım, Yahya Kemal’in öğrencisi. Babası Hikmet Bey vefat edince annesi dul kalmış, kendisi de yetim. Celile Hanım, Yahya Kemal’in öğrencisinin velisi, aynı zamanda büyük aşkı. Sacayağına bak, hizaya gel!

Nâzım, annesine Yahya Kemal’in vakitli vakitsiz kırmızı güller göndermesine, uzun uzun telefonlar açmasına, ikide bir teneffüslerde çağırıp “Nâzım, çucuğum, anneniz hanımefendi nasıllar?” diye sormasına fena bozuluyor. “Hoca, bu ne ayak?” diyor içinden. Sonra bakıyor ki olay kontrolden çıkmak üzere. Öğretmen veli görüşmesinin sınırlarını taşmış; ateş bacayı sarmış. Yoo, o kadar uzun boylu değil.

Hocasının cebine koyduğu notu bir de yüzüne karşı hay-

kırmak istiyor. Geçiyor karşısına. Yerinde bir iki yaylanarak ve sağ elinin işaret parmağını hocasının burnuna doğru sallayarak o ünlü repliğini patlatıyor.

“Hoca, hoca!” diyor. “Hocam olarak girdiğiniz eve babam olarak giremezsiniz. Girmeye kalkarsanız yakarım.”

Neme lazım, okkalı tehdit. Hocasına posta koyuyor kera-
ta, racon kesiyor.

Yahya Kemal'i alıyor bir telaş. Telaş, duygunun hafifletilmiş adı. Aslında korku.

Yakar mı yakar. Oğlan deli.

“Çucuğum, veririm edebiyattan zayıf, bak, kalırsın sınıfta.” dese bu deli oğlanın önünü kesebilir mi? Mümkün değil.

Adamın soyadı Beyatlı ama beyim, can da tatlı. Nâzım deli fişek bir oğlan. Ne yapacağı belli olmaz. Çeker Sürmene bıçağını, saplayıverir şairin bğrne bğrne. Hiç düşünür m “Yahu, bu adam, ülkenin en büyük şairi. Bunu ldrmek, ülkenin edebiyatını katletmektir.” falan diye. Umurunda olmaz çünkü kendisi onun yerini fazlasıyla dolduracak bir şairdir. Yahya Kemal de kim? Böyle sınırsız bir öz güveni vardır Nâzım'ın.

Arkadaşlarının ağzında bir tekerleme çoktandır sakız olmuştur: “A be şişmanım, sana düşmanım, sana ‘hocam’ dediğime pişmanım.”

Yahya Kemal'in iini güveler kemirir:

Ben bir şevk akşamında Endülüs' j defa kızartan adam, bir çucuğun karşısında pes eder miyim? Ederim be! Kabullenir miyim yenilgiyi? Kabullenirim be! Ne yapayım? Ayat me-mat meselesidir. Değilim mangal yürekli. Erkes kadar ben de kurkarım ölümden. Atıp tutanlar vardır ani: “lm bize vız

gelir, arkadaş, sevdiğim mi ülesiye, aşkımdan külesiye... Yuktur bu yulun dünüşü. Ya herru ya merru.” Ben unlardan değılim be! Te be bu mevzular kunuşurken iyidir de, iş başa düşünce pabuç paalıdır be!

Yahya Kemal o günden itibaren köşe bucak kaçmaya başlıyor. Park Otel’de resepsiyona kesin talimat veriyor:

“Ani gelir bir sarışın, uzun buylu, mavi güzlü çocuk, gürrürsün oni, bilesin, yukum ben. Günderme udama sakın. Öğrencimdir. Beğenmemiş verdiğim nutu. Üldürmek ister beni. U kaa üfkeli.”

Resepsiyondaki memur kesin konuşuyor.

“Siz hiç merak etmeyin Agâh Bey. Onu paketler evine göndeririz. Sizin kılınıza dokunamaz. Biz müşterimizi kurda kuşa yem etmeyiz. Yabanın kopuğuna çerez diye sunmayız.”

Koca şair biraz olsun rahatlamış mıdır? Hayır! Sürekli tedirgindir. Diken üstündedir. Sonunda bir karara varır. Aşk bir tür kelle avıdır. Öyleyse vazgeçmek en iyisi. Can gidince aşk mı kalır? Bir pusula yazıp gönderir Celile Hanım’a. Konuşurken Rumeli ağzı konuşur ama yazarken dili İstanbul Türkçesidir.

O haylaz oğlunuz yüzünden maalesef bu aşkı sürdürmem imkânsız. O peşimde alıcı kuş gibi dolaştıkça bana saadet haram. Celile’ım, sultanım efendim, beni bağışlayın. Ben çekiliyorum. Size bensiz mesut bir hayat diliyorum. Yahya’nız.

Celile Hanım pusulayı okuyunca küplere biniyor:

“Tabansız!” diyor içinden.

“Korkak!” diye bağırıyor sonra. “Hımbıl, sümsük, sünepe, aşkına sahip çıkamayan ödle.”

Celile Hanım, oğlunun, aşkını tehdit ettiğini duymuştur. Düşüncelidir.

Bu şişman adamı seviyor mudur? Evet. O şişman adam Celile Hanım'ı seviyor mudur? Tabii ki. Niye canım, şişmanların da sevmeye, sevilme hakkı vardır. Kırk yıl sonra Yeşilçam'ın Horoz Nuri'si Vahi Öz'ün yana yakıla "Bediaaa!" diye bağırdığı duyulacak. Beyaz perde o pürüzlü sesle çın çın çınlayacak; senin o hırçın Nâzım oğlun da Moskova'dan duyacak. Süleyman'la Nazmiye, Bülent'le Rahşan aşklarına şahit olacak Türk siyaset sahnesi.

Nâzım aşktan anlıyor; çünkü şair. Öyle de, ne diye bu güzel aşka takoz oluyor? Biraz saygı lütfen! Kendisi gün gelecek koleksiyon yapacak. Bu çiftte standart niye?

Cevabi mesajı tez elden yazıp gönderiyor Celile Hanım:

Benden bu kadar çabuk vazgeçeceğiniz aklıma gelmezdi. Benim cesaretimin onda biri yokmuş sizde. [Tabii, Celile Hanım, sizin için bunları söylemek kolay. Ardınızda katil adayınız gezmiyor.] Aşkını savunamayan adamla işim olmaz benim. Bu şehirde yaşayamam artık. Yarın gemiyle Paris'e gidiyorum dönmek üzere.

Not: Nâzım, Bolu Aladağ'da izci kampında.

İmza: Düne kadar sizin Celile'niz, şimdi ise hiç kimsenin Celilêsi.

Celile Hanım imzadan önceki notu niye yazmış olabilir? Vardır bir sebebi.

Canım, anlayın işte. Polisiye hikâye yazmıyoruz burada.

Ertesi gün Beşiktaş rıhtımında Fransız bandıralı Turquoise gemisi kalkış hazırlıklarını tamamlamak üzeredir.

Celile Hanım merdivene yürürken ikide bir dönüp arkasına bakmaktadır. Tam o sırada Yahya Kemal kan ter içinde, nefes nefese rıhtıma düşer. Sanki koşmuyor da yuvarlanıyor.

Çatallaşmış bir ses doldurur rıhtımı:

“Celileeee!”

Celile sesi duymuştur. Anında karşılık verir:

“Yahyaaa!”

Devam eder ses ve yankısı:

“Celileeee!”

“Yahyaaa!”

Celile Hanım merdivenlerden iner.

İki orta yaşlı âşık ağır çekimle birbirine doğru koşarken perdeye “SON” yazısı düşer ve film biter.

Oldu mu şimdi? Bitti mi yani? Hayır, tabii ki.

Biraz soğuk bir vedalaşma olur. Celile Hanım bekler ki, Yahya Kemal “Gitme!” desin. Yahya Kemal bekler ki, Celile Hanım “Sen geldin ya, gitmeme gerek kalmadı.” desin.

İkisi de bir şey söylemez. Yahya Kemal söylemeye niyetlenir ama korkusu engel olur. Öyle ya, Nâzım, o hırçın “çocuk” sonsuza kadar Bolu Aladağ’da yavrukurt olarak kalmayacaktır. Yarın öbür gün dönecek ve Yahya Kemal’le olan köşe kapmaca oyununu sürdürecektir.

“Allah’a ısmarladık.”

“Güle güle.”

Hepsi o kadar.

Her ikisinin de el sallayacak gücü yoktur.

Turquoise demir alır. Boğazın sularında süzülüp Karadeniz’e uzanır.

Yahya Kemal ardından acıyla bakar geminin. Ayakta duramaz. Olduğu yere çömelip iskele babalarından birine sırtını dayar. Gözleri buğulanmıştır. Cebinden kalemi kâğıdı çıkarır; günün, haftanın, ayın, yılın, yüzyılın şiirini yazar.

Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Koca şair öyle şaşkındır ki, “Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol” derken veda sahnelerinde kolun değil, elin sallandığını bile unutmuş ama can yakıcı gerçeği ifade etmeyi başarmıştır:

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler

Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

On iki dizelik şiir biter; “Sessiz Gemi” olarak tarihe geçer.

Cennette İmza Günü

Rapor az önce ulaştı eline:

“Sayın yazar! Son kitabınızın satış rakamlarını arz ediyoruz: Sekiz milyon yedi yüz otuz iki bin altı yüz kırk dokuz...”

Satışa bak! Üstelik bu bir hikâye kitabı... Dile kolay! Fani dünyanın fani yayınevleri, neyi kaçırdığınızı anladınız mı şimdi?

Faraş Yayınevinin editörü, nasılmış? “Efendim, yazdıklarınız yayınevimizin konseptine uygun değil”miş? Konseptinizi sevsinler, e mi? Alın size konsept! Kötü komşu insanı ev sahibi yaparmış. Bakın, kendi yayınevini kurdu adam. Kendi matbaası var artık. Hem de dakikada bir milyon kitap basan bir matbaa. Siz, bin kitap için nazlandınız. Basılacak kitabınız mı var, getirin, bassın şimdi.

Cüce Kitaplığı, kitabını basmak için kucak dolusu para istemişti. Buyurun! Baskı bedava, kitap bedava...

Hey gidi Türkiye'nin en büyük on yayınevi! Alfabetik sırayla Çan, Fay, Kasis, Kuş Kankası, Marazi, Sıyrıntı, Sirtaki, Soğan Kitap, Topu Parodi, Yalıtışım... Sözüm hepinize!

İlle de cennete gitmek istiyordu yaşlı yazar. En büyük hayali, kitaplarını yayımlayabilmektir. Elli kitabı vardı yayıma hazır. Hiçbirini bastırılmamıştı. Yayınevleri “Şimdi git, meşhur ol, sonra gel!” diyorlardı. Hiçbir şey anlamıyordu. Şimdi neden gidiyordu, sonra neden gelecekti? Gelince ne olacaktı? Öğrenmesi biraz zaman aldı.

O da koltuğunun altında dosyalarla kapı kapı dolaşmaktan vazgeçip hayallerini cennete erteledi. İyi ki öyle yaptı.

Dünyada bir kitabı basılsa kaç tane satılırdı ki? Elli, yüz, bilemedin yüz elli. Kitap satın alanlar da kessen okumazlardı. Okuyormuş gibi yaparlardı. “Mış gibi yapmak”ta üstlerine

yoktu. İmitasyon aktivistleri!

Cennette öyle mi? Düşünsenize! Hazreti Âdem'den kıyamete kadar gelen milyarlarca insan... Hepsi potansiyel okuyucu. Hem de gerçek okuyucu.

Vay canına! Hikâye kitabının tirajına bak!

Sekiz milyon yedi yüz otuz iki bin altı yüz kırk dokuz...

Masal kitabı bütün çocukların elindeydi. "Vildan" deniyordu onlara. Cennet çocuklarıydı onlar. Bayılmışlardı yazdığı masallara. Keşke dünyadaki çocuklar da okuyabilselerdi.

Sadece insanlar mı? Rıdvan da okuyordu kitaplarını, huriler de... Hatta nereden duydularsa zebaniler de sipariş vermişlerdi. Tabii Malik'in Rıdvan'la olan dostluğu, karşı mahaldekilerin kitaba ulaşmasını bir hayli kolaylaştırmıştı.

Genç yazar (Cennetteydi, otuz üç yaşındaydı ve genç sayılırdı artık.) büyük hayallerinden birini daha gerçekleştirmişti. Heyecandan eli ayağı titriyordu hâlâ. Hatırladıkça kalbi kamaşıyordu. Yunus Emre'ye kitap imzalamış; Divan'ını imzalatmıştı.

Yunus, Firdevs cennetinin orta yerinde kendi köşküden bin kat daha büyük ve ihtişamlı bir köşkte oturuyordu.

Gidip elini öpmüş, mahcup mahcup kitabını uzatmıştı. Yunus iltifat etmişti: "Gel bakalım!" demişti. "Namını çok okuyduk. Sen şu meşhur mizah yazarı değil misin?"

"Es... estağ... fur... furullah, ustam!" diyebilmişti.

Yunus tarafından tanınmak ne büyük devletti. O dünyadaki primitiflerin bu sahneyi görmesini çok isterdi.

"Ustam" demekle ayıp mı etmişti acaba? Dünyadan kalma bir alışkanlıktı. "Üstadım" mı demeliydi yoksa? Yunus Emre'ye nasıl hitap edilirdi ki? Doğrusu daha önce hiç düşünmemişti.

Yunus, "Mizah iyidir." demişti söz arasında. "İnsanları sa-

daka vermeye çağırır. Gaye yüzlerde bir tebessüm uyandır-
maktır. Bizim cepheadeki şathiyeler de bunun içindir. Fakir
'Sırat kıldan incedir / Kılıçtan keskincedir / Varıp anın üstü-
ne / Evler yapasım gelir' demişti, bilirsiniz. Kaygusuz karde-
şim daha da ileri gidip 'Kıldan köprü yaptırmışsın / Gelsin
kulum geçsin deyu / Hele biz şöyle duralım / Yiğit isen geç a
Tanrı' mısralarıyla seslenmişti Allah'a. Azmi kardeşim 'Bir
iken bin ettin kendi adını / Görmedim sen gibi iş üstadını /
Yeşertirsin kurutursun odunu / Sen bahçıvan mısın ormancı
mısın?' diye sormuştu. Hepsi aynı kapıya çıkıyor. İlahi lütuf
insanı şımartıyor biraz."

Şathiyeden söz açılınca dünyada iken aklını çok kurcalayan
şiiri sormuştu Yunus Emre'ye:

"Ustam, hani o 'çaktım erik dalına, anda yedim üzümü' di-
ye başlayan bir şiiriniz var ya... Erik ağacına çıkıp nasıl
üzüm yediniz? Hep merak ettim. Sonra bostan sahibi gelip
'Cevizimi neden yiyorsun?' diye sizi azarlayınca kafam iyice
karıştı. Matematiğim fena değildi; türevi, integrali bilirdim,
üç bilinmeyenli denklemlerde zorlanmazdım. Ama sizin
denkleminizi çözemedim."

Yunus gülümsemiş,

"Hangi anlamını istiyorsun?" diye sormuştu. "Oradakini
mi, buradakini mi?"

Şaşırmıştı. Anlam orada farklı, burada farklı mı oluyordu?
Yakından uzağa ilkesini düşünüp "buradakini" demişti.

"Bak şu erik ağacına!" demişti Yunus. O da bakmıştı.

"Üzüm istiyorum!" de şimdi.

Cümle daha bitmeden erik ağacının dalı eğilmiş, uzanmış,
üzerindeki üzümleri Yunus'a ve misafirine ikram etmişti.

Anlamıştı. Yunus bir başka boyuttan sesleniyordu. Dün-
yadaki anlamını sormadı. İzin isteyip ayrıldı Yunus'un yanın-

dan...

Sonra Fuzulî'yi, Galib'i, Âkif'i ziyaret etmiş, onlara da birer imzalı kitap sunmuştu. Üç şairden de iltifat görmüştü. Elinde şairinden imzalı Leyla vü Mecnun, Hüsn ü Aşk ve Safahat vardı şimdi. Daha ne isterdi?

Onlara “üstat” diye hitap etmişti. Onlar da “Esağfurullah, evlat!” demişlerdi, “burada hepimiz çırağız.”

Demek ki, Allah iki dünyayı dengeliyordu. Bir tarafta eksik olan öbür tarafta fazla oluyordu. Böylesi daha iyiydi tabii. İlahi adalete de çok uygundu.

Ebruli bir gündü. (Ne demekse?) 700 bin dönüm arazi üzerine kurulu 7 katlı, 77+7 köşkünün bahçesinde, Van Gölü büyüklüğündeki havuzun kenarında oturmuş, sabah başladığı 700 sayfalık kitabı bitirmeye çalışıyordu. Altın tahtı üzerinde, incili yeşil kaftanı içinde padişah gibiydi.

Çocukları az ileride saklambaç oynuyordu. Annesiyle babası, Tuba ağacının gölgesinde oturmuş eski günleri anıyor, birbirlerine şiirler okuyorlardı. Eşi, boy aynasının karşısında, dünyada ancak marka satan bir mağazanın vitrininde görebildiği, burada görünce dayanamayıp kırk tane edindiği altın sırmalı saltanat adlı giysinin otuz dokuzuncusunu deniyordu.

Genç yazar, kurduğu eğlenceli fiil cümlesinin sonuna nokta koymak üzereydi ki Rıdvan yaklaştı:

“Efendim, Kerim diye biri sizi soruyor.”

Genç yazar heyecanla ayağa kalktı.

“Nerede şimdi?”

“Yedinci kapıda.”

“Ne duruyorsunuz, alın içeri!”

“Aman efendim, sorgusu tamamlanmamış daha.”

“Ben kefilim. Çağırın gelsin. Hem yedi kişilik kontenjanım yok mu benim?”

Rıdvan şaşırdı.

“Daha önce gelenler için bu kadar aceleci davranmamıştınız, dedi.”

“Ah,” dedi genç yazar, “siz bilmezsiniz. O, benim dünyada aile dışından tek okuyucumdu. Ağabeyimdi. Bütün yazdıklarımı e-mektup olarak ona gönderirdim. O da hiç üşenmeden okur, düşüncelerini benimle paylaşırdı. Ona gönül borcum var.”

Sahi, insan yetmiş yıllık ömrünün elli beş yılında durmadan yazar da şöyle beş tane sağlam okuyucusu olmaz mı? Olmaz tabii. Neden olmaz? Yazdıklarını yayımlayamazsa nasıl olsun? Yazar, okuyucuya nasıl ulaşacak? Bir yayıncısı olacak. Peki, bu yazarın bir yayıncısı oldu mu? Hayır! Her kapıdan “Meşhur değilsin.” diye geri çevrildi. “Git, imzanı büyüt, öyle gel!” dediler. Bu canına yandığım imza, höllük elemekle, aynalı beşiklerde belemekle, akşam sabah ninni söylemekle büyümüyor ki! Bir yerden başlamak lazım. O yer, neden sen olmuyorsun, cancağızım?

Amaaan! Geçmişe bakıp hayıflanmanın ne âlemi var şimdi? Bugünün keyfini çıkarmak lazım. En sadık okuyucusu ziyaretine geliyor.

Haksızlık etmeyelim. Kerim hariçten okuyucusuydu. Bir de dâhili bir okuyucusu vardı ki, ona çok şey borçluydu. Kırk yıl kahrını çekmişti. Hayatıyla birlikte hayallerini, hayal kırıklıklarını bölüşmüştü. İlk okuyucusuydu üstelik. Aslına bakılırsa genç yazar, cennete biraz da eş durumundan gelmişti.

Beş saniye sonra Kerim yanındaydı. Selamlaştılar. O da genç bir adamdı artık. Yaşıttılar. Kucaklaştılar. Hoş beş, hâl hatır, birkaç hatıra derken Rıdvan, imza gününü hatırlattı.

Birlikte imza günü için köşkün bahçe kapısına yürüdüler. Aman Allah'ım! Tam bir izdihamdı. Şöyle böyle iki yüz elli

bin insan toplanmış, ellerinde kitaplarla imza için bekliyorlardı.

Buraya geleli yedi gün olmuştu daha ve bu yedinci imza günüydü.

Kerim,

“Hatırlıyor musun?” dedi. “Dünyadayken kıymetinin bilinmesi için ölmen lazım diyordum sana. Kastettiğim buydu işte.”

“Anladım, ağabey,” dedi.

Kerim, düzeltti yanlışını:

“Ağabey’ yok. “Adımla hitap edebilirsin.”

“Peki, ağabey,” dedi ağız alışkanlığıyla.

Altın kalemini çıkardı.

Tek hamlede bütün kitapları imzaladı.

Kısa teşekkür konuşmasının ardından bütün okurlarına Türk kahvesi ikram etti.

Kızın Var Sızın Var

Kız babası olmak zordur. Peki, ne kadar zordur? Tahmin edemeyeceğiniz kadar. Kız babaları damdan düştükleri ya da bir gün düşecekleri için iyi bilirler. Sözüm damdan düşmeyenler ve düşmeyecekler için.

Göz bebeğinizin bir gün sizi terk edip çok uzaklara gideceğini bilmek ve her an tetikte olmak... Kız babasının kâbusudur bu. Bundan kurtuluş yoktur. O zalim gün bir gün gelecektir. O hain kampana bir gün çalacaktır. O gerilim filminin aksiyon sahnesi eninde sonunda yaşanacaktır.

Olayın ciddiyetini kavradığınız andan itibaren beş vakit namaz, yedi vakit yalvarmalarınız başlar:

“Allah’ım, hayırlı bir kısmet, temiz insan evladı, helal süt emmiş biri...”

Bakmaya kıyamamış, sevmeye doyamamışsın. El oğlu alır gider. Adı üstünde el oğludur. Ya hoyratsa... Dilden, hâlden, yoldan, gülden anlamıyorsa... Allah korusun!

Evlenmeden önce sizi kimse uyarmamıştır. Bak, dememiştir, kız evlat iyidir, hoştur ama bunun şöyle şöyle de bir durumu vardır. Seni elleri böğründe bırakıp yuvadan uçması vardır. Küçükken, “Ben evlenmem, baba! Seni bırakmam, baba! Senden ayrılmam, baba!” deyip deyip büyüyünce sözünden cayması vardır. “Hem ağlarım hem giderim.” paradoksı vardır. Kolların kırılıp düşüverir yanına. Bu, her kız babasının başına gelen bir akıbet budur ve bundan kurtuluş yoktur. Ne yap yap, kız babası olma! Sakın ha!

Bu uyarıdan, “Oğlan babası olabilirsin, sakıncası yok.” anlamı çıkar mı? Hayır! Kız çekip gider de oğlan durur mu? Çelik halatla bağlasan durmaz. O da çekip gidecektir ve bir

başka hikâyenin kahramanı olacaktır.

Velhasıl kabuk bağlamaz bir gönül yarasıdır. Kaç kızın, kaç oğlun varsa bu yarayı o sayıyla çarp! Dört işlemi bilmen yeterli. İçinden bir oğul, bir kız çıkar. Kâbuslarını topla! Korkularına böl! Yap bir şeyler. O zaman belki biraz anlarsın beni.

“A a, kayınpeder mi oldun şimdi? Aile genişledi desene! Dünürlerle aran nasıl? Dede olmaya hazır mısınız?”

Tabii tabii! Davulun sesi uzaktan hoş gelir.

Bir gün elin çocuğu gelip sana “baba” deyince ilk şoku yaşıyorsun. (Bir yandan da hoşuna gidiyor. Emek vermemişsin, zahmet çekmemişsin, al sana bir oğul! Daha ne istiyorsun? Biyolojik oğlunun “Ooo baba, bedavadan bir oğul! Hadi hayırlı olsun. Benim pabucumu dama atarsın artık.” diye dalga geçmesini saymazsak tabii.)

Birilerinin “Dünürüm, ne haber?” demesi... Ki siz bu tür hitaplardan oldum olası hazzetmezsiniz. “Bacanak”; “enişte”, “kayınço” denilmesinden hoşlanmazsınız.

Otuz yıldır kayınbiraderinizin ikide bir “Enişte, enişte!” seslenişlerine bir türlü alışmamışken... Her seferinde “Yahu, yapma, etme! Bana ‘enişte’ deme!” dedikçe o daha da inatlaşıp ekolu bir sesle “Enişte... te... te... te...” demeye devam etmişken... Sizin hayatta ona “Kayınço... ço... ço... ço!” demeniz mümkün değilken...

Şimdi bu “Baba...ba... ba... ba!”, “Dünür... nür... nür... nür!” hitapları nereden çıkmıştır Allah aşkına? Bu nasıl zor, nasıl klasik bir sınavdır? Bunun çoktan seçmeli, doldurmalı, doğru yanlışlı yok mudur?

Bereket versin bacanağınız çok anlayışlı biridir de size adınızla hitap eder. Siz de ona adıyla seslenirsiniz. Nasılsın, Burhan? İyiyim, Turhan. Sen nasılsın, Burhan? Çok şükür, Turhan. İşler nasıl Burhan? İdare ediyoruz, Turhan. İdare et-

mek iyidir Burhan. Haklısın, Turhan. Bak ne güzel anlaşıyorsunuz. Eko yok. Uyum harika! Adlarınız bile milyoner kafiyeli. Böyle iletişime can kurban!

Neyse, kızınızın hatırına, bu yeni duruma alışacaksınız. O mutlu olsun yeter ki... Kan kusup kızılcık şerbeti içtim diyeceksiniz. Ayrıca başa gelen çekilir, biliyorsunuz. Korkunun ecele faydası yoktur. Olacakla öleceğe çare bulunmaz. Olanda hayır vardır. Amaaan, durup dururken atasözü koleksiyonu yaptırmayın bana.

“İlginç bir durum. Peki, bu hikâyede olay ne?” diyeceksiniz. Oraya bir gelebilsem...

Sahi, mizahi hikâyelerde de Maupassant tarzı, Çehov tarzı var mıdır? Yani şimdi ben, Çehov tarzı durum hikâyesi yazıyorum deyip işin içinden sıyrılamaz mıyım?

Bakın, beş yüz kelimeyi geçtim, hâlâ kenar bezi dokuyorum. Oysa amacım bu hikâyeyi yedi yüz kelimedede tamamlamaktı. Okurun sabrını zorlamamak lazım. Ama iş çığırından çıktı. Bu gidişle bin kelimeyi bulur, ben size söyleyeyim. Sarılin tespihlere! Yâ sabır! Yâ sabır!

Geçen akşam oturmuş televizyonda haber programı izliyorum. Çay servisi sırasında fark ettim. Eşim bir yandan kavranıyor, kızım öbür yandan.

“Hayırdır,” dedim. “Sizde bir gariplik var.”

“Yarın akşam misafirimiz var.” dedi eşim.

“İyi ya,” dedim, “gelsin. Hoş geldi, sefa geldi.”

“Ama bu başka misafir,” deyiverdi.

“Nasıl yani?”

Kızım araya girdi.

“Baba,” dedi, “Konuştuğum biri var. Sizinle tanışmak için gelecek.”

Kurşun yemiş gibi olduğum yerde sendeledim.

“Yapma yahu!” demişim. Sonra da “O gün geldi mi yani?” diye sızlanmışım.

Eşimle kızım birbirlerine baktılar. Bir ağızdan,

“Yani...” dediler.

Korktuğum başıma gelmişti. Kaç yıldır bu kâbusla yaşıyordum ben. Ama her seferinde “Daha var, daha erken.” diye kendimi kandırmıştım.

“Ama olmaz ki, kızım,” dedim. “Senin bu yaptığın düpedüz ihanet. Hani söz vermiştin; beni bırakmayacaktın.”

Gülümsedi.

O gece hiç uyumadım. Ertesi akşamın provasını yaptım. “Ne var ki,” dedim kendi kendime, “hâli, tavrı, tipi hoşuma gitmezse kovarım. Elin ipsizine, sapsızına, kopuğuna verilecek kızım yok benim.” Bu karar, azıcık da olsa rahatlattı beni.

Beklenen akşam geldi çattı. Bizim evde bir telaş, bir telaş.

Eşim,

“Tıraş ol, Burhan!” dedi. Oldum.

Kızım,

“Takım elbise giy, baba!” dedi. Giydim.

Kan kırmızı kravatımı getirdi.

“Bunu tak, baba!” dedi. Taktım.

Takım elbiseyi sevmeyen, kravattan nefret eden ben...

Son uyarılarını yaptı kızım:

“Gürhan arkeolog, baba. Arkeoloji üzerine konuşabilirsin. Politikayı sevmiyor, oraya girme! Bir de futboldan bahsedebilirsin. Yalnız sakın Fenerbahçe’yi övme! Çünkü Gürhan Galatasaraylı.”

“İyi de, kızım,” dedim, “ben arkeolojiden de, futboldan da anlamam ki... Elin oğluyla ne konuşacağım?”

“Aman, baba, sen, “gemicilik arkeolojisi” de, o konuşur zaten. Sen, “Beşiktaş” de, o devamını getirir.

Hoppala! Repliklerimiz de ismarlama. Hadi hayırlısı.

Hepsini anladım da çocuk ya ofsayt konusuna girerse... Bana da fikrimi sorarsa... Yandım o zaman. Peki, ben bu çocuğu nasıl ölçüp tartacağım? Kızıma layık mı, değil mi, nereden anlayacağım? Uzmanlık alanıma çeksem tarla bitkileriyle ilgili ne sorabilirim? Sorsam neyi ölçmüş olurum?

Uzatmayayım. Beklenen misafir geldi.

Hoş beş...

“Arke...” dedim, yarım saat konuştu.

“Beşik...” dedim, bir yarım saat daha konuştu.

Dinlemedeyim. Ama böyle olmaz ki! Ben babayım. Etkisiz eleman olamam.

Baktım ki benim sabrımı zorlayan konuşmaları kızım hayranlıkla dinliyor.

“Anlaşma tamam, aslanım,” dedim. “Tanışma formalite.”

Yine de dayanamadım. Başladım süne zararlısından sözetmeye. Yılda bir kez yavruladığından, kışı dağlarda keven, meşe, kirpi otu gibi bitkilerin altında geçirdiğinden; ilkbahar gelip de hava sıcaklığı 15 dereceye ulaşınca tarlalara dadandığından; hububat saplarını emip kuruttuğundan; başakların tane tutmasına engel olduğundan; buğday, arpa, çavdar, yulaf gibi ekinlere zarar verdiğiinden; ille de buğdayın özünü yediğinden; o buğdaydan artık ekmek ve makarna yapılamadığından... Kırk dakikalık bir konferans verdim. Kuzu kuzu dinledi. Bu arada bir yönünü keşfetmiş oldum çocuğun. Konuşmayı da dinlemeyi de biliyor. Bu artı puan...

Misafiri gönderdik.

Kızım heyecanla sordu:

“Nasıl buldun, baba?”

“Bilmem,” dedim, “her gün arkeolojiden, futboldan konuşacaksınız çok iyi...”

Ertesi gün öğleye doğru rapor geldi.

Kızımın ağzı kulaklarında.

“Baba,” dedi, “Gürhan sizi beğenmiş. ‘Annen baban iyi insanlar. Onlara damat olabilirim.’ diyor.”

Bizi beğendi ha! Kaynatalığa, kaynanalığa layık gördü. Büyük onur! Şükürler olsun, Allah’ım!

Kimin kimi beğenmesi gerektiğinin ne önemi var, canım. Kızımız onu beğenmiş ya! Yetmez mi?

Yarın, öbür gün gelirler, isterler; sözdür, yüzüktür, nişandır, nikâhtır, düğündür, derken bakarsın ki kızın uçup gitmiş. Bacanak Turhan’dan sonra elde var bir milyoner kafiyeye daha: Damat Gürhan...

Esprî yapmaya çalıştığıma bakmayın. İçim kan ağlıyor. Kızın varsa sizin vardır.

Dememiş miydim, bu hikâyeye bin kelimeyi bulur diye.

Buldu, hatta geçti bile.

Ezanı Kim Okuyacak?

Ezan, “duyurmak, bildirmek, çağırma” anlamında bir kelime. Namaz vaktinin geldiğini hatırlatıyor. Sözlüklerde böyle yazıyor. Malum, ezanı okuyana da “muezzin” deniyor.

Ezan bir bildiri. Dünyaya ait kayıtlardan kurtulup Allah’a yönelmeyi ifade ediyor. Bu yönüyle bir özgürlük ilanı.

İlk ezanı neden Bilal okumuştur? Sadece sesi en güzel olduğu için mi? Belki de hayır! Bilal kölelikten kurtarılmıştı. Bir özgürlük ilanını eski bir kölenin okumasından daha anlamlı bir eylem olabilir mi? Olayın sembolik değerini düşünür müsünüz lütfen!

Ezan hangi cümlelerden oluşur? Günde beş kez duyuyorum ama yine de hatırlatmakta yarar var.

Yok canım, o kadar da değil.

“Adın ne?” demiş.

“Muusaa,” diye cevap vermiş adam. “Ya senin adın ne?”

“Valla, benimki de Musa ama o kadar uzun boylu değil.”

Gerçekten de o kadar uzun boylu değil. O bir mizahi hikâyenin sınırlarını aşar.

Hem biz merkez vaizi miyiz, müftü mü? İmam mıyız, müezzin mi? Bir garip mizah yazarıyız? Hikâyemize bakalım.

Aslında ezan bilmez, kamet bilmez bir hikâye kahramanına gelebilmek için anlatmak gerekir miydi, bilmiyorum. Hani bilmeyen başka kişiler de vardır belki diyerek. Lazım olunca kullansınlar diye. Bir nevi kamu hizmeti yani. Hayatı güzelleştiren mizaha, hayatı kolaylaştıran bir izah katmak için.

Bilirsiniz, inancımızda çocuk doğduktan sonra sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet okunur. Ardından sağ kulağına adı söylenir. Adın güzel olması, çocuk tarafından onurla taşınması anne babanın sorumluluğudur. Bunun için azami sü-

re yedi gündür.

Yedi günde çocuğuna güzel bir ad koydun, koydun; koymadın, devlet devreye girer ve çocuğuna ad koyar.

Yok canım! Daha neler! Yahu şaka yaptık, anlasanıza! Bu hikâye böyle kuru kuru gitmiyor.

Sadede gelelim.

Turan'la Nuran çiftinin ilk çocuğu doğacak. Evde bir heyecan, bir telaş, sormayın gitsin!

Ha bu hafta ha öbür hafta, ha bugün ha yarın, derken, beklenen gün geldi çattı ve hanımefendinin sancıları başladı. Haydi! Hastaneye taşındılar. Çok şükür, kazasız belasız, sağlıklı bir kız çocuk dünyaya geldi. Annenin de, çocuğun da durumu çok iyi.

Anne içeride bir doğum yaptı, babanın dışarıda kaç doğum yaptığını kimse bilmiyor.

O gün öğleden sonra bu küçük çekirdek aileyi eve gönderdiler.

Tamam da, bu çift, annelikte babalıkta acemi. Burada yardıma koşması gereken kim vardır? Özellikle babaanne ve anneanne. Her iki tarafın annesi yani. Kaç çocuk yetiştirmişlerdir, Allah bilir. Çocuğun ilk banyosu yaptırılacaktır. Mevsim yazsa çocuk tuzlanacaktır. Emzirme, bezleme durumları... Hepsi önemlidir.

Dedeler de koşup gelebilir ama onlar daha çok “Ben artık dedeyim.” havasındadırlar. “Ah dede, vah dede, sen neymişsin sen” tekerlemesinin ve “Dede dede, can dede, tespihi mercan dede.” türküsünün kapsama alanına girmenin keyfini süreceklerdir.

Bir önemli nokta daha vardır. Onu da genç çifte hatırlatan birileri olmalıdır.

Az önce dedik ya! Çocuğun sağ kulağına ezan, sol

kulağına kamet verilecek. Adı söylenecek. Sağlıklı, hayırlı bir çocuk olması için dua edilecek. Peki, kim yapacak bunu?

Dedelerden biri varsa o yapar. Diyelim ki yok. O zaman iş babaya düşer. Hadi bakalım, babacık! Göster marifetini! Öyle biyolojik baba olmakla iş bitmiyor. Ezanı var bunun, kameti var, ad koyması var.

Bereket versin, ad altı aydır hazırdır. O mu olsun, bu mu olsun, vur tut; bir, olmazsa iki ad üzerinde anlaşılmıştır. Ailelerin görüşü alınmıştır. Onların önerileri değerlendirilmiştir. Boşa konmuş dolmamış, doluya konmuş almamıştır. Velhasıl zor olmuştur ama bebeğin adına karar verilmiştir: Elif Ece.

Çocuğun adı hazırdır da, şimdi ezanı kim okuyacak, kameti kim getirecektir?

Baba köşe bucak kaçıyor.

“Ben bilmem, ben yapamam, ben ne anlarım?” dolaylarında geziniyor.

Etme babası, tutma babası, şimdi bu çocuk senin yüzünden ezansız, kametsiz mi kalsın? Sen Yahya Kemal’in “Ezansız Semtler” yazısını okudun mu? Ezansız semtlerin çocuklarını nasıl bir gelecek bekliyor, biliyor musun? Senin çocuğun da öyle mi olsun istiyorsun?

Yok, istemiyorsan hadi oku şu ezanı, getir şu kameti, yap şu duayı, bitir şu işi!

Bak, çok kolay! Çocuğu kucağına alıyorsun, sağ kulağının olduğu tarafa “Allahu Ekber Allahu Ekber” deyip ezana başlıyorsun. Ezan bitiyor, sol kulağının bulunduğu tarafa yine Allahu Ekber, Allahu Ekber” deyip kameti okuyorsun. Bitirirken son “Allahu Ekber”den önce iki kez “Kad kametis salâh” diyorsun. Ardından adını söylüyorsun çocuğun. Allah’ım, sağlıklı, hayırlı bir çocuk olsun!” diye dua ediyorsun, bitiyor. Hepsi bu kadar.

Sana bu akılı veren kişi, hastane odasında yapmıştı bu işi. İlk çocuğu doğduğunda eşinin yattığı koğuşa dalmış, hemşireden bebeği istemiş, almış; ezanı, kameti, adı, duayı bir çırpıda bitirmişti. Olağanüstü bir duyguydu. Aynı duyguyu tekrar tekrar yaşamak için bir düzine çocuğu olsun istedi. Ama üç çocukta kaldı.

Turan resmen kaçıyor.

İki anne birden,

“Hadi, oku şu ezanı!” diyor.

Nuran,

“Hadi, hayatım!” diye destek veriyor.

Turan’da hareket yok!

“Şey,” diyor, “ikinci ezanı okunurken çocuğun sağ kulağını camiden tarafa döndürsem olmaz mı? Şöyle rast, hicaz, makamlı bir ezan. Bahtımıza ne çıkarsa artık. İlerde deriz ki, çocuğumuzun kulağına ezanı Ahmet Yesevi Camii’nin imamı Nurettin Hoca okumuştu. Gerçekten güzel olmaz mı?”

“Saçmalama,” diyor birinci anne. “Öyle şey olur mu? Natürel ses lazım. Hoparlörden olmaz.”

“Cep telefonunu kulağına tutsam, oradan ezan dinletsem... O da mı olmaz?”

İki anne ile eş bir ağızdan,

“Olmaz!” diyorlar.

“Diyanet TV’de ezan okunurken çocuğun sağ kulağını televizyona çevirsem...”

Yine bir ağızdan karşı çıkıyorlar:

“Olmaz!”

“O zaman,” diyor Turan, “camiye götürsem çocuğu, çıkışta imamdan rica etsem, “Hocam,” desem, “sevabına şu bizim çocuğun ezanını okur musun?” Ezanı hoca okumuş olur. Ço-

cuk da ileride hoca olur belki.”

“Olmaz!” diyor ikinci anne.

“Sen okuyabilirsin, hayatım,” diyor Nuran.

Turan biraz düşünüyor.

“Bir dakika, değerli annelerim. Bir saniye sevgili eşim,” diyor. “O iş bende...”

İki anne ve Nuran “Tamam, oldu bu iş.” diye düşünürken Turan, çıkış kapısının yanındaki diyafona yaklaşıyor. “Bas konuş!” düğmesine dokunuyor.

“Buyur, Toran Beg!” sesini duyunca,

“Şehmuz,” diyor, “bize iki ekmek. Çok âcil.”

Cevap geliyor.

“Başım üstüne.”

Beş dakika geçmeden kapı vuruluyor. Gelen kapıcı Şehmuz. Elinde iki ekmek.

Turan, ekmekleri alıp Şehmuz’a “Azıcık bekler misin?” dedikten sonra salona koşuyor, bebeği kucaklayıp kapıya geliyor:

“Şehmuz,” diyor, “babanın, ananın hayrına bizim çocuğun kulağına ezan okur okursan...”

Şehmuz şaşkın.

“Vallah Toran Beg,” diyor, “ben ezan ukumak bilmiyorum. Türki söylesem olur? Diyarbakkır güzel bağlar, hanım e le le...”

Turan bitkin,

“Tamam, tamam, Şehmuz,” diyor, “güle güle!”

Kapıyı kapatıp salona dönüyor. Bebeği aynalı beşiğine yatırıyor. Salonda volta atmaya başlıyor.

Kim, kim, kim? Kiziroğlu Mustafa Bey... Değil, tabii. Hoş, olsa ona da okuturuz ya, nereden bulalım? Köroğlu’nu suya

teptikten sonra adamdan bir daha haber alınamadı.

Turan çözüm bulmak için kıvranmalardayken kapı vuruyor.

“İşte,” diyor sevinçle. “Ezanı okuyacak muhterem kişi geldi.”

Kapıyı açıyor. Karşısında kargocu genç. İki paket uzatıyor.

Turan paketleri kontrol ediyor. Biri kardeşinden, diğeri kayınbiraderinden. Prensesin amcasından biberon, zıbın; dayısından bir paket hazır bez.

“Şurayı imzalar mısınız?” diyor kargocu.

Turan, birden,

“İmzalarım ama bir şartla,” diyor.

“Ne şartı, beyefendi?” diyor kargocu.

“Bizim çocuğun kulağına ezan okursan...”

Kargocu gülümsüyor.

“Tabii okurum, beyefendi,” diyor. “Ben yarım hafız sayılırım. Hem de abdestliyim.”

Bebek getiriliyor; kargocu bir güzel ezan okuyor, bir de güzel kamet getiriyor çocuğun kulaklarına. Ardından “Allah’ım, iyi bir insan, hayırlı bir evlat olsun, inşallah. Sabit bir işi olsun, benim gibi kapı kapı dolaşmak zorunda kalmasın.” diye bir güzel de dua ediyor.

Yüklü miktarda bahşişi alıp gidiyor. Bir millî ve dinî sorun da böylece çözülmüş oluyor.

Ben Bu Adı N'eyleyim?

Adım Zülfü Zülfikar. “Ne güzel ad” diyeceksiniz şimdi. Uyumlu, anlamlı. Adın soyadının içine saklanmış. Hem Zülfü hem Zülfikar. Gerçi bu hâlinle zülüften mülüften söz etmek mümkün değil ama bir zamanlar senin de dillere destan kâküllerin vardır, eminiz. Haklısınız. Müslüm Babavâri söylersem “Ben böyle değildim, sonradan oldum.”

Bugünlerde Şahin amcamın “İncirlik Havaalanı” dediği bu baş, inanması zor olabilir ama bir zamanlar yağmur ormanları gibiydi.

Neyse. Asıl konu bu değil.

Kestirmeden gideyim izin verirsiniz: Adımdan, soyadımdan şikâyetçiyim, dostlar!

“Ne olmuş?” demeyin lütfen. Bildiğiniz gibi değil. Adım için babaannemden, soyadım için dedemden davacıyım. Şeytan diyor ki, ver ikisini de mahkemeye.

Kırk yıl düşünsem bir gün şeytana hak vereceğim aklımın ucundan geçmezdi. Hak vermek ayrı, onun dediğini yapmak ayrı tabii.

Ah be babaannem, ne diye “Zülfü” adını koyarsın “oğul balı” dediğin ilk torununa.

Efendim, babasının adıymış. Allah rahmet etsin büyük dedeme. Tamam da, kısaca Abdullah diyemez miydin, babaanne? Diyemedin, o zaman Âdem, Affan, Ahmet, Âkif, Ali, Arif, Asaf, Atif, Aziz vesaire deseydin ya! A harfiyle başlayan herhangi bir ad gelmedi mi aklına?

Ah be dedem, sen ne diye Zülfikar soyadını alırsın? Başka soyadı mı bulamadın?

Diyeymiş ki: Soyadım, Hazret-i Ali Efendimizin meşhur kılıcı Zülfikar gibi keskin olsun. Rahmetli keskin bakışlı, ke-

sin kararlı, net duruşlu, sağlam karakterli, eğilip bükülmeyen mert bir adammış. İyi, hoş da, insan biraz da ileri görüşlü olamaz mı, canım? Bu soyadı ileride torunlarımızı mağdur eder mi, etmez mi diye düşünmez mi?

Tamam, senin karakterini bire bir yansıtan bir soyadı olmuş ama ya ben eğilen, bükülen, gelene ağam gidene paşam diyen, manevra kabiliyeti yüksek biriysen ne olacak? Burada Lutfi Hoca'mızın çelişki kuramı devreye germeyecek mi?

"Pek çok insanın soyadıyla mizacı arasında karşıtlık var." diyor Lutfi Hoca'mız. "Diyelim ki adamın soyadı Dinç ama adam bitkin, bezgin, tükenmiş. Diyelim ki bir başkasının da soyadı Sağır ama kulağı acayip delik, her şeyi duyuyor. Yine diyelim ki birinin de soyadı Börekçi, ama börekle çörekle uzaktan yakından ilgisi yok. Başka? Mesela birinin soyadı da şimşek ama çok yumuşak başlı, vur başına al elinden ekmeği kabilinden. Benim de soyadım Sezen ama olanı biteni uzaktan seyrediyorum, hiçbir şeyin farkında değilim."

Lutfi Hoca'mızın tezi üzerine düşünmeye değer. Hatta bununla ilgili çok alanlı (disiplinlerarası) bir tez yaptırılmalı. Bin kişi incelenmeli. Mizaç, karakter karşılaştırmaları yapılmalı. İstatistiki sonuçlara ulaşılmalı. Bu tezin danışmanlığını da Lutfi Bey yürütmeli.

Geçelim.

Dedemi, babaannemi mahkemeye verme fikri iyi de, duruşma nasıl olacak, birader? İki iskelet duruşma salonunda hâkimin karşısına dikilince hâkim ne yapacak? Korkabilir bence. Koca hukuk adamının "Anneee!" diye bağırıp duruşma salonundan kaçması işten bile değil. O zaman bu dava görülemez, arkadaş!

Ne yapmalı, peki? Adımı değiştirmek için mahkemeye başvurmam şart. Ama sağlam bir gerekçe bulmam lazım. Benim sunacağım gerekçenin, hâkimi ikna etmesi mümkün de-

ğil. Düşün düşün, düşünüyorum. Sonra Descartes'la karşılaş-
ıyorum. "Je pense, donc je suis"ymiş. Git işine, abi! Sana öyle
geliyor. Düşündükçe eriyip yok oluyorum ben.

Saatime baktım: 23:25.

Şiir Dinletisi saat 20'de başlamıştı. Demek oluyor ki, yak-
laşık üç buçuk saattir şiir ve müzik dinliyoruz. İnsan bu ka-
dar süre bal yese bıkar.

On beş müzisyen, yirmi şair. Kürsüye çıkan inmek bilmi-
yor. Sahneye gelen gitmeyi unutuyor. Bir şairler alıyor sözünü,
bir müzisyenler konuşuruyor sazı. Değişimli dönüşümlü,
kardeş kardeş gidiyorlar. Zannedersiniz ki, dinleyenlerin
hepsi Hazret-i Eyyüp'le akraba.

Nihayet sıra bana geliyor. Kürsüye gelen son isim benim.
Bu her zaman böyle. Başka türlü olması mümkün değil.

Dinleti başladığında salon hıncahınç doluydu.

Salona göz gezdiriyorum; bomboş. Öyle ki on beş şairden
on ikisi gitmiş.

Peki, ben neden kürsüdeyim ve kime şiir okuyacağım?
Belediyeyi temsilen bir yönetici kalmış ön sırada. Bir de
Şairler Birliğinin başkanı, yardımcısı ve sekreteri.

Salonda bir kişi de olsa ben şiir okurum, arkadaş! Okuya-
cağım da... Ama önce edebiyat kamuoyuna bir açıklama
yapmam lazım.

"Değerli dostlar," diye başlıyorum söze. "Bu, alfabetik sıra-
nın azizliği. Sorumluları dedem ve babaannem. Her ikisine
de rahmet diliyorum. Ama beni mağdur ettikleri için de öbür
tarafta kendileriyle hesaplaşacağım.

Şiirime geçmeden önce edebiyat dünyasına yüksek sesle
ilan ediyorum:

"Benim adım bundan böyle Abdullah Abacı'dır. Böyle bili-
ne! Ve eğer bu tür programlara çağrılacaksam bu isimle çağ-

rılmak istiyorum. Açıklamamın bundan sonraki programlarda dikkate alınmasını rica ediyorum, saygılar sunuyorum.”

Peki, neden Abdullah Abacı? Yahu, anlayın işte, hayatım boyunca bir daha alfabetik sıranın azizliğine uğramamak için. Dinletilerde hep ilk sırada çıkmak için.

Addan da, soyadından da gitse hep ilk sırada olacağım.

Şiirimi okuyup kürsüden iniyorum.

Yaptığım değişiklik, edebiyat kamuoyunda yankısını buluyor. Bir ay sonra hazırlanan şiir dinletisinde ilk sırada çıkıyorum kürsüye.

Kendimi hayranlıkla selamlıyorum: Edebiyat dünyamıza hoş geldin Abdullah Abacı.

Alkışlar, alkışlar!

Perde!

Nöbetçi Askere Parola

“Tank Çavuş Tahsin Çiçek, Gümüşhane. Emret komutanım!”

Kısa künye bu. Uzun künyeye aklım ermez. Henüz nöbetçi çavuş olamadım.

Laf arasında çavuş olduğumu söyledim mi? Söyledim. Bakın, askere er olarak gitmişseniz, eğitiminiz yeterliyse önce onbaşı olursunuz, ardından çavuşluğa terfi edersiniz. Çavuş olunca ne olur peki? Ayrıcalıklı olursunuz. Yeri gelince bölük komutanına vekâlet bile edersiniz. Büyük onur.

Askerleri nöbet yerlerine götürme, nöbet bitiminde de gidip getirme göreviniz var. İlle de 1-3, 3-5 nöbetlerine askerlerinizi götürürken ne yalan söyleyelim, işiniz biraz zor. Neden zor? Elinizde nöbet listesi, koşulları dolaşp askerleri tek tek uyandırmalı ve en kısa sürede hazırlanmalarını sağlamalısınız.

“Üç dakikan var!” sık kullanılan bir uyarıdır. O üç dakika beş dakikaya, yedi dakikaya, hatta on dakikaya da çıkar. Ama siz işi sıkı tutmalı, erken harekete geçmeli, hızlı davranmalısınız. On beş asker... Tam teçhizat hazır olacak, doldur boşalt istasyonuna gidilip mermi alınacak, sonra tek tek nöbet yerlerine bırakılacaklar. En az yarım saat sürüyor.

Herkesi nöbet yerine sağ salim, kazasız belasız bıraktın mı? Derin bir nefes alabilir ve bölüğe avdet edebilirsin. Bu işin ikinci ayağı var. İki saatin dolmasına yakın gitmeli, en uzaktakinden en yakındakine askerleri nöbet yerlerinden toplamalı; yine doldur boşalt istasyonuna uğrayıp mermileri teslim ettikten sonra hep birlikte bölüğe dönmelisiniz.

Hepsi iyi çocuklar aslında. Ama özellikle 3-5 nöbetinde çok zorlanıyorlar. “Hadi koçum, hadi aslanım, hadi yiğidim, hadi kardeşim!” hitapları çok yumuşak kalıyor. Biraz ve ba-

zen savsaklıyorlar. “Asker! Kalk! Çabuk! Hemen! Derhâl!” gibi sert komutlara ihtiyaç var. E, ne de olsa asker milletiz. Emir komuta zinciri genlerimize işlemiş.

Askerlerimden biri dünya tatlısı bir delikanlı. Adı, Seğdağ. Kimliğine bakmak aklıma gelmedi. Onun yalancısıyım. Hem ondan iyi mi bileceğim? Çocuk yirmi yıldır bu adla dolaşüyor dünyada.

Biz de, “Gel Seğdağ!”, “Git Seğdağ!”... “Otuğ Seğdağ!”, “Kalk Seğdağ!”... “Seğdağ aşağı, Seğdağ yukarı”... Devam edip gidiyoruz.

Herkes mutlu, Seğdağ da memnun.

Bu gece yine askerlerimi derledim toparladım, doldur boşalt istasyonuna götürdüm. Mermileri alıp istasyonun dışına çıktılar. Nöbetçi subaydan parola ve işareti aldım, askerlerimin yanına vardım. Önce en yakın nöbet yerine uğrayacağız, ilk nöbetçimizi oraya bıraktıktan sonra sırayla diğer nöbetçilerimizi nöbet yerlerine dağıtacağız. En uzak nöbet yeri Seğdağ’inki.

İlk nöbet yerine yaklaşırken parola ve işareti söylemem gerekiyor.

Şeytan kaburgama giriyor ve beni dürtüyor.

“Arkadaşlar,” diyorum, “parola nöroşirürji, işareti reen-karnasyon.”

Askerlerim şaşkın. Kimi isyanlarda:

“Bu ne ya, çavuş! Böyle parola mı olur? Böyle işaret mi olur?”

“Ne yapalım? Bugün böyle,” diyorum.

İçlerinden biri,

“Bunların anlamı ne?” diye soruyor.

Genel kültürümü konuşurmanın tam sırası.

“Nöroşirürji, beyin cerrahisi; reenkarnasyon, ruh göçü demek.”

Seğdağ’a bakıyorum.

“Parola neydi çavuş?” diyor.

“Çok kolay,” diyorum. “Nöroşirürji.”

Seğdağ başlıyor hecelelemeye:

“Nögo.. nögoş... negoşi... şığü... güğ... şığüğü... ji... nögo-
şi... güğji...”

Kan ter içinde kalıyor. Her biri elli kiloluk beş torba çimentoyu beş dakikada inşaatın beşinci katına taşımış gibi, nefes nefese...

Askerler gülmekten yürüyemiyorlar.

Kızıyorum onlara:

“Gülmeyin,” diyorum. “Bak, arkadaşımız ne güzel parolayı tekrarlıyor. Siz de tekrarlayın. Ezberleyin çabuk.”

Onlar da tekrarlamaya başlıyorlar.

Seğdağ, parolayı öğrendiğine kanaat getirince bu kez işareti soruyor.

“Reenkarnasyon,” diyorum.

Başlıyor Seğdağ:

“Ğe... ğee... ğeen... Ğe... Neydi çavuş?”

“Reenkarnasyon,” diye tekrarlıyorum.

Devam ediyor Seğdağ:

“Ğeenk... ğeenkağ... kağ... ğeenkağ... kağ... nas... kağ-
nas... yon... ğeenkağ... nasyon. Ohhh!”

Hamama girip çıkmış gibi oluyor.

Ne yapsın Seğdağ? Onun dilinin kıvrımlarında r yok ki, ğ var. Ve Seğdağ, Beyaz kadar şanslı değil.

Bu arada ilk nöbet yerimize varıyoruz. Ama bütün asker-

ler işaret ve parolayı öğrenmiş, ezberlemiş oluyorlar. İlk nöbetçiyi nöbet yerine bırakıp “Hadi koçum, iyi nöbetler!” derken sürprizi açıklıyorum:

“Parola ‘balta’, işareti ‘ağaç.’”

Herkes derin bir nefes alıyor ama en derin nefesi Seğdağ alıyor.

“Hakkını helal et Seğdağ,” diyorum. “Bunlağ da olmasa vakit geçmez.”

Körling Seyircisi

Oğlum Safa Muhsin, Yakutiye Gençlik Spor körling takımının kaptanı. Onunla nasıl gurur duyuyorum, anlatamam. Maçlarını seyrederken heyecandan kalbim duracak. Hele taş atma sırası oğluma gelince çıldırıyorum. Onun her maçta gemisini kurtaran kaptan olması çok hoşuma gidiyor.

Takımın hiçbir antrenmanını kaçırmıyorum. Onlar nerede, ben orada... Salon soğuk. Buz kesiyorum ama mutluyum. Antrenmanlara katılma konusunda antrenörümüz Sadık Hoca'dan aşağı kalmıyorum.

Takımlar buz pistine çıkıca ben hop oturup hop kalkıyorum. İkide bir uyarıyorlar, "Sakin olun!" diye.

Haklılar. Körlingin seyircisi de tenis seyircisi gibi. Atış başarılıysa, takım sayı aldıysa alkış kıyamet. Sonra herkes sus pus. Ben nasıl sakin olurum? Futbol seyircisiyim ben yahu! Böyle katı kurallara nasıl uyarım?

Körling, Ortaçağ'da İskoçya'da icat edilmiş ilginç bir spor. Adamlar satrancı, bowlingi, bilardoyu alıp harmanlamış, ortaya acayip bir spor çıkarmışlar. Oyunun amacı, granitten yapılmış 19,96 kg'lık yassı taşı buz üzerinde kaydırarak 42 metre ötedeki ev denen hedefin merkezinde durdurmak. Kolay değil. Denge istiyor, dayanıklılık istiyor. -6 derece sıcaklıkta iki üç saat kalmak gerekiyor.

Takımlar dörder oyuncudan oluşuyor. Her takımın atması gereken sekiz taş var. Yani her oyuncu iki taş atıyor. Bir A takımı atıyor taşı, bir B takımı... Rakibin taşı evdeyse sen o taşı vurup evden çıkarmaya çalışıyorsun. En son kimin taşı evde merkeze en yakın durumdaysa sayıyı o alıyor. Merkeze yakın kaç taşın varsa o kadar sayı.

Kendi içinde gerilimli olabilir ama dışarıdan bakınca çok dingin bir spor gibi görünüyor. Herhâlde buna bağlı olarak seyirciden de dingin (Ne demekse?) olması isteniyor.

Ama ben, ben dingin olamam, arkadaş!

Oğlum, taşın başına geçtiğinde,

“Hadi, aslan oğlum,” diye bağıryorum, “göreyim seni!

Kolumdan tutup çekiştiriyorlar.

“Lütfen oturun,” diyor görevliler. “Salondan çıkarmak zorunda kalacağız yoksa.”

Tamam da, elimde mi? İçim kaynıyor, yahu! Kurtlu adamın biriyim ben! Kurtlarım vicır vicır...

Zor da olsa kendimi dizginleyip oturuyorum. Taş, buzun üstünde kayarken ben de oturduğum koltuktan kayıp yere düşüyorum. Oğlumun arkadaşları taşın önünü süpürürken ben de yerleri süpürüyorum. Kıvranıyorum ama ses çıkaramıyorum. Salondan atılacağım yoksa.

Turnuvanın son maçındayız. Yedi maç yüzümüzün akıyla kazandık. Sadece yarı final maçını kaybettik. Bu maç alırsak üçüncü olup bronz madalya alacağız. Büyük başarı.

Maç başlıyor. Aman Allah'ım! Beni tutabilene aşk olsun! Oturup sakın sakın maç seyretmem ne mümkün!

Federasyon başkanı Dilek Hanım'la birlikte seyrediyoruz maçı. Ben ayaktayım. İkide bir uyarıyor beni:

“Otur, hocam,” diyor.

Otuz saniye oturup tekrar kalkıyorum. Bağıryorum, çağırıyorum.

Görevliler uyarıyor.

Başkan araya girip beni kurtarıyor.

Ama böyle olmaz ki!

Bir ara,

“Kalbinin durumu nasıl?” diyor. “Kriz mırız geçirirsin, Allah korusun!

“Yok yok, başkanım,” diyorum. “Baktırdım, fena değil.”

“Bu gidişle olacak.” diyor.

Başlangıçta gülümseyerek uyarıyordu. Gitgide üslubu ciddileşiyor.

“Yapma!” diyor. “Bak, atarlar seni salondan. Ben de engel olamam.”

“Affedersin, başkanım,” diyor, yanına oturuyorum ama ne fayda!

Az sonra tekrar ayağa fırlıyorum.

“Hep böyle heyecanlı mısındır?” diye soruyor.

“Evet,” diyorum, “ille de futbol maçlarında. Her maçta futbolculardan iki kat fazla yorulduğumu söyleyebilirim.”

“Kalbin nasıl dayanıyor ki?” diyor.

“Bilmem,” diyorum. “Bu tempoya alıştı herhâlde. Ben onu gerilim hattında eğittim.”

“Yine de bu kadar heyecan fazla,” diyor.

“Başkanım,” diyorum, “bakar mısın, o taşı atan çocuk benim oğlum.”

“Tamam ama...”

Bir sonraki uyarısından sonra,

“Başkanım, sana bir şey söyleyeyim mi?” diyorum, “böyle büyük heyecanlar yaşayacağımı bilseydim çocuk yapmazdım, hatta evlenmezdim bile.

Gülüyor.

Maç devam ediyor.

Durum 7-6. Yenik durumdayız.

Onuncu ve sonuncu oyun. Onlar alırsa maç bitecek, biz bir sayı alırsak maçı uzatmaya götüreceğiz. İki sayı alırsak üçüncüyüz.

Sondan bir önceki taşı atıyor oğlum. Taş evin merkezine yakın bir yerde duruyor. Ben yerimde zıplamaya devam ediyorum.

Onların kaptanı taşı atıyor, taş gidip bizim taşın yanına

mevzileniyor. Bizim taş merkeze daha yakın. Şu anda bir sayımızı garanti. Yani oyun uzatmaya gidiyor.

Son taş sırası bizde!

Oğlum taşın başına geçiyor. Sol ayağını çentiğe dayayıp sağ dizinin üstüne çöküyor. Önce taşı kaldırıp sağ eliyle taşın altını siliyor. Sol elindeki süpürgeyi sol tarafına uzatıyor. Bir iki yaylanıp buzun üstüne yapışıyor, kayarak ilerliyor, topu tam hog çizgisinin üzerinde ileriye fırlatıyor.

Say ki ben de o taşla birlikte yerimden fırlıyorum. Taşla birlikte kayıyorum, kayıyorum. Taş eve yaklaşırken bir yay çiziyor, evin merkezine yöneliyor, önceki taşı yalayıp geçiyor ve tam evin merkezine demir atıyor. İki sayı!

Allah'ım! Bu bir rüya! Maçı 8-7 kazanıyoruz.

Gırtlığımı yırtıyorum:

"Helal be! Aslanım benim! İşte budur! Yaşa! Var ol!"

Bu çocuk bir dâhi! Babasına çekmiş diyemiyorum. Çünkü babasını iyi tanırım. Hiçbir sporda başarısı görülmemiştir. Bir Dede Korkut duası dökülüyor dilimden:

"Babanın yüzünü ağarttın! Yüzün ak olsun, oğul!"

Salonda ıslık ve alkış tufanı...

Federasyon başkanı,

"Çok iyi," diyor. "Bu atışı millî oyuncular bile zor yapar."

Göğsüm kabarıyor.

Başkana teşekkür ediyorum.

"Yakında millî olur bu çocuk," diyor. "Ama kusura bakma, senden körling seyircisi olmaz."

"Biliyorum, başkanım," diyorum. "Ne de olsa futbol seyircisiyim ben."

Oğlum ve arkadaşlarını kutlamak için tribünden aşağı iniyorum.

Nedim Kimden Kaçıyor?

Lale Devri'ni herkes bilir. 1718-1730 arası, toplam on iki yıl sürmüştür. Sultan III. Ahmet dönemidir. Patrona Halil İsyanı, Lale Devri'ni bitiren olaydır.

Peki, kimdir Patrona Halil? Kapalıçarşı'da tellaklık yapan bir adam. "Tellak nedir?" diye bir soruya gerek var mı? Hadi sevabımıza onu da Güncel Türkçe Sözlük'ten ödünç alalım: "Hamamda hizmet eden ve erkek müşterileri yıkayan erkek." (Bunun bir de kadın sürümü vardır ki, "natır" derler adına; o, konumuzun dışında şimdi.)

Patrona Halil ve arkadaşları isyanla ilgili stratejiyi Beyazıt'ta bir hamamda belirliyorlar. "Hamam" deyip geçmeyelim lütfen. Bir hamam, bir isyanın karargâhı olabiliyor.

2 Eylül 1730'da son toplantı yapılıyor. Karar: 28 Eylül Perşembe günü isyan başlayacak. Neden 28 Eylül? Çünkü o gün padişah ve adamları sefer için Üsküdar'da, yani Anadolu yakasında olacaklar.

İsyanın çekirdek kadrosu topu topu otuz kişi. Beyazıt Camii önünden hareket başlıyor; halkı arkasına alıyor; Yeniçeri Ocağından katılımlarla, hapisanelerden serbest bırakılan mahkûmlarla büyüyor; Sultanahmet'in önündeki At Meydanı'na varıncaya kadar binlerce kişi oluyor.

Padişah, isyanı haber alınca seferden vazgeçip saraya dönüyor. İsyancılarla iletişim kurmanın yollarını arıyor.

Tarihler, Patrona Halil isyanının ekonomik, siyasal ve top-

lumsal nedenleri üzerinde durmaya devam etsin. Ben hiç bilinmeyen bir tarihî gerçeği açıklayacağım bugün.

Azıcık sabır!

Patrona Halil'in dünyalar güzeli bir kız kardeşi var. Nasıl olmuşsa Nedim, ona bir mesire yerinde, tabii ki Göksu'da rastlıyor ve anında vuruluyor. Hepsi o kadar. Ne bir "merhaba" ne göz göze bakışma ne el ele tutuşma... Nedim'in görebildiği bir çift göz sadece... Sonra gelsin gazeller, şarkılar...

Hani o içinde "Sen demişsin kim kimin hayranıdır bilmem Nedim / Nâzenin'im pek bilirsin kim senin hayranınım" dizelerinin geçtiği gazel var ya, işte o, Patrona Halil'in kız kardeşine yazılmıştır.

Ne diyor burada şair?

"Sen demişsin ki," diyor, 'Nedim kimin hayranıdır, bilmem.' Nazlım, sen de pek iyi bilirsin ki, ben senin hayranınım."

Dikkat edelim: Sevgilinin adı da geçiyor beyitte. "Nâzenin."

Gazeli özel ulakla Nazenin'e ulaştırıyor Nedim.

Yalnız küçük bir ayrıntıyı atlamayalım: Nedim o günlerde frambuazlı yaş pasta siparişini vermiş, kırk dokuzuncu yaş gününü kutlamaya hazırlanmaktadır. Kırkından sonra azanı tenesirin paklayacağını da çok iyi bilmektedir. Sormazlar mı adama? Üstat be, elliye bir kala aşk senin neyine?

Yeterince şaşırdıysa hikâyeye devam edelim.

İşte o "Nâzenin'im pek bilirsin kim senin hayranınım" dizesiyle biten gazel bir şekilde Patrona'nın eline geçiyor.

Patrona sorguya çekiyor kardeşini:

"Kim bu Nedim? Nasıl oluyor da sana şiir yazıyor, 'sana hayranım' falan diyor? Çabuk cevap ver!"

Ne yapsın Nazenin? Kem küm ediyor. Ağabeyi belalı adam. Varır, bulur Nedim'i, vurur öldürür diye bilmezliğe vuruyor.

Halil, öfkeye kapılıyor. Kıskançlık krizlerine giriyor. Nedim'i aramaya başlıyor. Duyuyor ki Nedim sarayda ikamet etmekte.

“Öyleyse” diyor, “sarayı şu densizin başına yıkayım da görsün âlem. Patrona'nın bacasına ilanıaşk etmek, bedeli kelleye ödenecek bir küstahlıktır. Herkes duysun, bilsin.”

Yalnızca bu sebeple isyan çıkarılmaz tabii. Buna toplumsal bir kılıf bulmak lazım.

Memlekette enflasyon diz boyu. Millet açlıktan kırılıyor. Saray geceli gündüzlü vur patlasın, çal oynasın eğlencede, ziyafette. Sadrazamlık (başbakanlık) koltuğunda Damat İbrahim Paşa oturuyor ve halk sadrazamın yönetiminden memnun değil. (Damat İbrahim Paşa, Nedim'i saraya alan ve himaye eden adam. Fena biri değil aslında; bahçeye, bostana, çiçeğe, börtü böceğe biraz fazla düşkün.)

İsraf almış başını gitmiş. Vergiler can yakıyor. İran seferinden bozgun haberleri geliyor. Padişah sefere çıkacak deniyor, bir türlü çıkamıyor; saray bahçelerinde bülbül sesi dinlemekle meşgul.

Çırağan eğlenceleri meşhur. Zevk, sefa gırla. Kimin aklına gelmişse lalelerin altında kandiller, yürüyen kaplumbağaların sırtında mumlar yakılıyor. Âlem o âlem... (İki yüzyıl sonra Anadolu'da düzenlenecek “Şeftali Bahçeleri”ne ilk örnek oluşturuluyor. Bayındır Çiçek ve Isparta Gül Festivallerinin de provasını yapıyor.)

Öte yandan başkentte 1352 çeşit lale üretilmiş ve lale borsası oluşmuş. Bir lale soğanı bin altına satılıyor. Bin altın, dile kolay! Say ki yedi milyon lira. Damat İbrahim Paşa aynı zamanda bir lale delisi.

Patrona, padişaha haber gönderiyor:

“Sadrazam Damat İbrahim Paşa'nın, donanma komutanı Kaptanıderya Kaymak Mustafa Paşa'nın, Şeyhülislam Abdullah Efendi'nin de dâhil olduğu otuz yedi kişiyi bana teslim et!”

Padişah, bunların hepsini görevden alıyor. Patrona tatmin olmuyor. Bu kez padişah, şeyhülislam hariç hepsinin kellesini paketleyip Patrona'ya gönderiyor; Patrona yine tatmin olmuyor. (Neyse ki, âlimler, şeyhülislamın katlinin caiz olmadığına dair fetva veriyorlar da Patrona onun kellesini istemekten vazgeçiyor.)

Bakmayın, devrin vakanüvisleri (resmî tarihçileri) Raşit Mehmet, Çelebizade Âsım ve Arpaeminizâde Mustafa Sami'nin söylediklerine. Onlar isyanı sosyal, siyasal ve ekonomik nedenlere bağlıyorlar ama hepsi bahane. Kâtipzâde Celal Çelebi Tarih-i Patrona adlı eserinde olaya farklı açıdan bakıyor.

Kâtipzâde'ye göre Patrona'nın asıl niyeti başka. “Onu isterim, bunu isterim, şunu isterim.” dedikten sonra Patrona, baklayı ağzından çıkarıveriyor:

“Nedim'i bana teslim et, kellesini alayım.” diyor.

“Olmaz!” diyor padişah. “Hepsi tamam ama şairimi vermem. O, sarayın kadrolu şairi.”

Patrona diyor:

“İlle de Nedim!” diyor. “O adam buraya gelecek, bana hesap verecek.”

Patrona'nın ısrarı karşısında III. Ahmet şaşkın. Bir tellakla bir şairin arasında nasıl bir hesap olabilir? Akli almıyor. Nereden bilsin arada bir namus davası olduğunu?

Haber yayılıyor. Tabii bu, Nedim'in de kulağına gidiyor. Bir gün sarayın bahçesinde oturmuş, Nazenin'e yeni bir gazel

döşenirken görevlilerden biri koşarak geliyor.

“Ahmet abi, Ahmet abi!” diyor. (“Nedim abi” diyecek değil ya. Adamın asıl adı Ahmet. Nedim onun mahlası, yani takma adı.) “Patrona senin izini bulmuş. Kardeşine şiir yazdığını biliyor. ‘Sarayı başına yıkacağım.’ demiş.”

Nedim’de bir telaş bir telaş...

“Eyyvah!” diyor. “Can pazarı kurulmuş desene. Ben ne yaparım şimdi?”

Sarayda kendini güvende hissetmiyor. (Saray dediğimiz Topkapı Sarayı.) Gizli geçitten kaçıp Eminönü’ye iniyor, Sâdâbâd şarkısıyla “içinde” redifli gazelinde sözünü ettiği “üç çifte kayığa” atladığı gibi Beşiktaş’taki evine geliyor. Evinin kiremit kaplı damına çıkıp akıbetini beklemeye başlıyor.

Öte yanda babası “Yapma, oğlum!” diye uyarıyor, annesi “Etme, yavrum!” diye yalvarıyor Patrona’ya ama dinleyen kim? Kafaya koymuş bir kere! Devrim mi ne yapacak ve tarihe geçecek böylece. Malum, her devrim biraz kanlı olur.

“Öyle bir devrim yapayım ki,” diyor, “Fransızlar beni örnek alıp elli dokuz yıl sonra ayaklansınlar.”

Derken efendim, Patrona, isyancı toplulukla sarayı basıyor, Nedim’i bulamayınca rotayı şairin Mülakkap Mustafa Efendi Sokağı’ndaki evine çeviriyor. (Belediye, sokağa bu adı geçen yıl koymuş. Kazasker Mülakkap Mustafa Muslihiddin Efendi, Nedim’in dedesi. “Mülakkap” çok lakaplı demek. Zamanında bazı kötü alışkanlıklarından ötürü adama çok çirkin lakaplar takmışlar. Pek sevilmeyen bir adammış galiba.)

Nedim panikte. Tam o sırada Patrona’nın adamlarından biri bas bas bağırıyor:

“Patronaaa, o ırz düşmanı evin damındaaa!”

Nedim bakıyor ki, evin damı da güvenli değil. Oradan kaçıp tekrar yarımada döneyim, yüz yıl sonra Sultan

Abdölmecid'in Hariciye Nazırı (Dışışleri Bakanı) Mustafa Reşit Paşa'ya Tanzimat Fermanı'nı okutacağı, iki yüz yıl sonra da Nâzım Hikmet'in "ceviz ağacı" olmak isteyeceğı Gülhane Parkı'nda bir köşeye saklanayım diye düşünüyor. Korkudan tir tir titremeye başlıyor. Zaten çok kaçırıldığı içki ve afyon yüzünden bir titreme hastalığı var.

Damdan dama atlamaya çalışıyor. Sevdığı kızın ağabeyinden kaçıyor. (O günden beri gençler, sevdikleri kızların ağabeylerinden köşe bucak kaçarlar.)

Birinci atlayış, ikinci atlayış derken, üçüncü atlayışta ayağı kayıyor Nedim'in. "Bir sıçrarsın çekirge, iki sıçrarsın çekirge, sonunda yakalanırsın çekirge." atasözü de buradan dilimize yerleşiyor. Damdan düşen ilk insan olmuyor tabii ama Nasrettin Hoca'mız kadar şanslı da değil.

Lale Devri'nin anlı şanlı şairi sizlere ömür. Allah, taksiratını affetsin.

O gün, takvim yaprakları 30 Ekim 1730'u göstermektedir.

Aşk uğruna feda olan ilk can mıdır Nedim? Değildir elbette. Son can mıdır? İlk olmadığı gibi son da olmayacaktır.

Patrona bir süre Nedim'in cansız bedenine bakıyor.

"Ölümün benim elimden olmalıydı ama," diyor, "kader benden erken davrandı."

İşyancı güruha sesleniyor:

"Tamam, millet!" diyor. "Nedim tahtalıköye gitmiş, bu isyan da burada bitmiştir. Birazdan Karagümrük'le Acıbadem'in maçı var. Haydi derbi maçı!"

Bayrakları omuzlayıp futbol sahasının yolunu tutuyorlar.

İçindekiler

Eli Makaslı Müdürler / 7
Bütün Memurlar Şef Olmalı / 11
Emniyet Kemer Vakası / 17
Yemin Billah Ben Yapmadım / 23
Komşusavar / 27
Teravihte Tiyatro / 33
Yazım Takıntısı / 37
Kem Yâ Beyne Mek? / 43
En Çok Kim Horlar? / 49
Meyhanede Akşam Yemeği / 53
Ballica'ya Az Kaldı / 59
Aday Kayıp / 63
Sessiz Gemi İşte O Gün Yazıldı / 69
Cennette İmza Günü / 75
Kızın Var Sızın Var / 81
Ezanı Kim Okuyacak? / 87
Ben Bu Adı Neyleyim? / 93
Nöbetçi Askere Parola / 97
Körling Seyircisi / 101
Nedim Kimden Kaçıyor? / 105

